Масса а мехкашкара пролетараш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО
свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай областен комитета а Грозненски горкома а, Нохч-ГІалгІай АССР-а Лакхехьарча Совета а. Грозненски къахьегамхой депутатий Совета а орган

Ера
22
МАЙ
№ 41 (2207)
1958 шу
Мах 20 кеп.

ХьажкІаш дикагІа хьувкъийтарна яхь йоаржоргья вай!

Курски областерча колхозникашеи совхозий болхлошеи, механизаторашеи юрта боахама специалисташеи ССР Союза юрта боахамерча берригача къахьегамхошка даь

КХАЙКАРАЛ

Деза новкъостий!

Вай социалистически Даьхен берригa халкъа боахам а санна, чІоагІа айлуш боагІа юрта боахам. ССКП ХХ-ча съезда решенеш кхоачашъеш, доккхий толамаш даьхад колхозни юртарча къахьегамхоша. Лоаццача хана чухь доккхий балхаш даьд вай мехка юрта боахам техникаца дикагІа кийчбареи, кадрашца чІоагІбареи, баьш хинна а эрий даьда а лаьтташ карадерзадареи гІулакха. Юрта боахаман производство дегІайоалаярна материальни бeзам колхозийи колхозникийи тІагІортбола принцип чакхйоаккхаш латт. Из бахьан долаш ахчан лоархІамца алсамдаьннад ялати кхыйола юртбоахаман продукции гулъелга.

Бахархой сага сих дулх, шура, даьтта хилийтара гІулакха гарггарча шерашка Американ ВІашагІкхийттача Штаташта тІехьакхе аьнна юрта боахаман къахьегамхоша оттадаь декхар толамца кхоачашдеш латт вай мехка.

«Колхозни строй дІахо а дегІаахарахи машинно -тракторни станцеш эргаяхарахи» ССКП ЦК февральски Пленума а СССР Лакхехьарча Совета сессен а решенеша кхы а йоккхагІа торонаш хилийтай толамца дІахо ахарна а юртбоахаман продукташ хьаелга чІоагІа алсамдаккхарна а.

Айлуши дегІаухаши латт тха Курски областен юрта боахам а. Свеклаши кхыйола юрта боахаман продукташи хьаяри кийчъяри алсамдаккхар бахьан долаш Ленина орден еннай тха Курски областенна.

Бакъда юрта боахаман продукташ дукхагІа хьаярна долча доккхийча кхоачамех хІанз а биза пайда эцац оаха.

Тха областенна Ленина орден ше луш Іалаьмате бакъ аьлар ССКП ЦК Хьалхара секретарь а СССР Министрий Совета Председатель а волча новкъоста Н. С. Хрущевс, юрта боахаман продукташ, къаьстта а хьайбай продукташ, хьаелга дегІаахара боарами сухалаши Курски областе хІанз а кхоачамболаш ца хилар. БІаь гектар лаьттанна лоархІаш продукци кІезига хьа а ю юрта боахаман продукташ хьаелга хадданза алсамдахарна областе йолча Іалаьмате йоккхийча Іаламан-экономически торонех боаггІача тайпара пайда а эцац.

ХІара колхоза рузкъа, йоахар Н. С. Хрущевс, лаьттах доалл. Вайцига кІезига яц ха а ховш лаьттах пайда ийбаь а из бахьан долаш продукташ хьаелга чІоагІа сихденнеи колхозий экономика чІоагІъеннеи а моттигаш.

Вай мехка цІи хезача Хамутовски районерча Калиновка яхача юртарча колхозо соахка даьккхад лаьттан 100 гектара лоархІаш 102,6 центнер дулхи 281 центнер шуреи, хІаьта укх шера хІара 100 гектар лаьттанна лаьрхІа 130 центнер дулхи 650 центнер шуреи яккха аьнна декхар тІа а ийцад.

Сендухьа доах калиновцаша ужжамо доккхий хьокхамаш? Ха а ховш доалдундаь, лаьттах нийса пайда эцандаь доах. 1953 шера денз цар дитад цІена параш лелаелга, цар массадолча шерашка цар тІа дІаюв хьажкІаши вІашагІъэяь вико - овсянкеи. Параш тІа гуйран дувча ялатий а иштта дика хьувкъамаш доах калиновцаша. Цо а тха областерча дуккха кхыйолча колхозаша а хьахьекхад, нагахьа санна лаьттах пайда нийса эце юкъарча доаханна а хІара колхозника ши-ший доалахьа долча доаханна а кхоачамболаш доакъар Іалашде хІара колхозага йиш хургхилар. ДІадахача шера хІара гектара тІара 467 центнер мошача хьажкІий доакъар даьккхар калиновцаша. ХьажкІаш а йоахкаш долча гІадмий 375—400 центнер моша доакъар даьккхар гектара тІара Ленински районерча Сталина цІерагІеи Кирова цІерагІеи йолча, Глушковски районерча Сталина церагІча, Крупецки районерча Ленина цІерагІча юртбоахама артелий а дуккхача кхыча колхозий а колхозникаша.

Тхо дика кхет, нагахьа санна хІара колхозагеи совхозагеи шортта доакъар хуле хьайбашкара йоала продукташ алсамйоахалургхиларахи дулх, шура, даьтта доаккхилга сихха дегІадоалургхиларахи, хІаьта шортта доакъар Іалащде йиш яц хьажкІаш дІа ца юйя. Цхьаккха культура яц хьажкІаш миссел камаьрша шоашта хьийгача къих мах луш а дукха доакъар луш а.

Цхьабакъда тха областе хІанз а кІезига яц йоаггІача тайпара хьажкІаш теркал ца еш, царна агротехнически гІулакх во деш, из бахьан долаш хьувкъамаш во доахаш йола колхозаш.

Тхо кхет, 100 гектар лаьттанна лоархІаш дулх, шура, даьтта дикка алсамдаккха тха йиш хиларах а тхоаш декхарийла хиларах а. Из декхар сихагІа кхоачашдарна шортта доакъар хила деза. Цу гІулакха лоархІамегІа а керттера а дар хьажкІаш — из низ бола культура — мамогга ебаяр да.

Бакъда, фаьлгаца дувцаш санна, хьажкІаш сигалара Іочуухарг ма йий яхаш, царна къа ца хьегаш вагІа йиш яц. ХьажкІаш фаьлгаца ювцача културех яц. Цар лакхара хьувкъам лу уж бакъахьа лелаеш болча наха, царна Іунал деча хана ха а ховш къахьеге.

Тха областе хьажкІаш кхеяра гІулакх масса оагІонгахьара дийца а дийца, оаха лаьрхІад из лоархІам болашагІа йола культура кхеяра гІулакх укх шера цІенхоштта тоаде.

Шоай тороний хьисап а даь, областерча колхозашеи совхозашеи декхараш тІаийцад шоашта 1958 шера хІара гектара тІара 300 центнерал кІезигагІа доацаш 160 эзар гектар долча лаьттанна тІера томараш тІехь хьажкІаш йоахка моша доакъар кийчде аьнна.

Цхьайолча районашеи, колхозашеи, звеношеи кхы а доккхагІа декхараш тІаийцад хьажкІаш кхее.

Суджански, Глушковски, Ленински, Хамутовски, кхыча а районий колхозникашеи механизаторашеи декхараш тІаийцад хьажкІаш йоахкача гІадамий хІара гектара тІара 350 центнер мошача доакъара яккха аьнна. Хамутовски района Калиновка яхача юртарчеи, Ленински районерча Сталина цІерагІчеи колхозаша 500 центнер, Ленински районерча Кирова цІерагІчеи Михайловски районерча Карл Маркса цІерагІчеи колхозаша 400 центнер хьажкІий мошача доакъара яккха аьнна декхар тІаийцад. Ленински районерча «Новый путь» яхача колхозерча Шевелева Бориса комсомольско-кагирхой звенос 700 центнери Солнцевски района «Завет Ильича» яхача колхозерча Марицкая Раисай звенос 650 центнери хІара гектара тІара хьажкІаш йоахкача гІадамий моша доакъар кхеде аьнна декхараш тІаийцад.

Горшеченски районерча «Рассвет» яхача колхоза тракторни бригадан бригадир волча Социалистически Къахьегама Турпало нов. В. Е. Болговс дІадоладарах тракторни бригадай яхь яьржай областе хьажкІий а ерригача юртбоахаман вокх културай а лакхара хьувкъам баккхарна.

Тха областерча юрта боахама къахьегамхоша шоай дерригa низаш тІадохийтаргда шоаш тІаийца декхараш сийленца кхоачашдарна, хьажкІаш дика хьувкъаярна.

Областерча колхозаша, совхозаша, РТС-аша, МТС-аша хьажкІаш дІаернеи царна Іунал дарнеи дІадахача шерашкарчул дуккха а дикагІа кийчъяьй техника — трактораш, сеялкаш, культиватораш, каткаш, кхыйола машинаши орудеши. Къаьстта хьажкІаш кхеярна семинарашка кийчбаьб колхозникаш, совхозий болхлой, механизатораш, цул совгІа дуккха а моттигера удобренеш а кийчъяьй.

ХьажкІаш дукхагІа хьувкъаярна оаха даь а дергдолаш а ер гІулакхаш да:

Агротехниках лаьца. ХІара колхозеи совхозеи хьажкІаш дІаерна зяба аьха даьда дикагІа дола лаьтташ къоастадаьд, цхьан-шин дийнахьа зяба макха баьккха баьннаб. Оасар дІадаккхарнеи оахам дикагІа кийчдарнеи фу дІатассале хьалхара културваци ергья удобренеш а тоссаш. Дерригача лаьтта дІадуврдa хержа молхашца тоадаь фу квадратно-гнездови способах.

ХьажкІаш доккхийча кхашка кулгашца ювргья оаха 60×60 см. а 70×70 см. а квадрат йолаш дистача лаьтта кІоагилгаш чу кхо а дуллаш, хІаьта иштта СКГ-6 яхача машинашца а ювргья 70×70 сантиметр квадрат а йолаш. Квадраташ нийса хилийта хьожаргда тхо, тІаьннача хІамашта урагІа а пхрагІа а обработка дикагІа ярна.

Массайолча колхозашкеи совхозашкеи, моттигерча хьалашка хьежжа, хьажкІаш кхеярна де дезача балхий хьисап даьд. Динза дардоаца агробалхаш да: дІадийнача лаьтта макхаш доахилга, мугІарашта юкъе шозза — кхозза обработка яьчул тІехьагІа, хІара кІоага чу дика дегІайоагІаргйола 2—3 хьажкІа а йоагІийташ, хІара гектара тІарча хьажкІий листал боаррамагІа а хургдолаш нийлхьелга, оасар делга, хенашта гонахьара лаьтта цамца доаккхилга. Ханнахьа екъа а йошаяь а минеральнии моттигереи удобренеш тохаргья дІайийнача хьажкІех. Хьалкхеяь хьажкІаш дика лоархІаргья, хІаьта йоа ца еш лоаццача хана чу а эцаргья. Силосни кІоагашкеи, орашкеи, башнешкеи елла ца Іеш лаьттан тІа а йолларгья оаха силос. ХІара Іатта 12 тоннал кІезигагІа йоацаш силос йолларгья оаха укх шера, хІаьта чуоттаеча хІара яхкача хьакхийна 5—6 тонна лоархІаш томараш тІехь хьажкІаш лаьттах йохкаргья.

Болх вІашагІболларах лаьца. Эггара хьалхагІа, даим доалдеш цаІаш хургйолаш, дІайийна ерригa хьажкІаш звеношта, полеводчески тракторни бригадашта тІачІоагІъю оаха. Цо дІадоаккхаргда бехктокхам ца хилар, звенощарча болхлой, бригадирий, механизаторий бехктокхам совбоаккхаргба.

Н. С. Хрущевс беннача хьехамах колхозашкарчеи совхозашкарчеи хІара бригаданна инспектор хьожаву хьажкІаш хьувкъаяра гІулакх дика довзаш болча специалистехи практикехи, дІайийнача хьажкІех 70—100 гектарага хьожаргволаш. Инспекторий керттера декхар хургда дерригa агротехнически балхаш шоай ханнахьа дергдолаш вІаштІехьдоахилга, хьажкІаш кхееча деш долча балхашта хэдданза тІахьожам лоаттабелга.

Массайолча колхозашкеи совхозашкеи, бригадашкеи звеношкеи декхар а даь оттаду хьажкІашта мел даь балхаш дика-во хиларга хьежжа йоагІаш йола акташ а увттаеш хьайиделга. Эггара хьалхагІа хьаэц хьалтІаяьнначул тІехьагІа, шозлагІа — Іунал даь даьнначул тІехьагІа, кхозалагІа — чуэцаш латтача хана.

ХьажкІаш дика хьувкъам лургболаш хьалкхеярна денна болх вІаштІехьбахар духьа хаьдда цхьан колхоза е совхоза тІачІоагІйу областени районийи партийни, советски, юртбоахама органашкара бехктокхаме болхлой.

Материальни безам дукхагІа болийтарах лаьца. Моттигерча хьалашка а торонашка а хьежжа, хІара колхозе хьажкІий лакхара хьувкъам баккхеи ший ханнахьа а дика а силос йоллеи колхозникий, механизаторий, хьажкІий инспекторий, бригадирий, агрономий, колхозий председателий дукхагІа материальни безам хилийтарна къахьегамах совнагІа ахча далара гІулакх оттадеш а юкъедоаладеш а да.

Тха областан хьалхашка хьажкІаш хьалкхеераш а сахарни свекла лелаеш йола звенош я. Юрта боахаман балхий ханашка диллача: дІайийна яьнначул тІехьагІа — дика квадраташ йолаши цхьатарреи тІаялийтарах; мугІарашта юкъера обработка яьнначул тІехьагІа — дикалгеи йоагІача тайпара листал долаш хиларгеи хьежжа, чуийца яьнначул тІехьагІа — хьувкъарга хьежжа колхозаша совнагІа ахча яздергда звеной болхлошта шекар доаккха свекла кхеярах санна хьажкІаш кхеярах а.

Къахьегамах совнагІа луш дола ахча лургда хІара лаьттах еллача хьажкІий силоса тоннах. Силос кхаччалца совнагІа луча ахчанцара лаьрхІа аванс тергда хьажкІаш тІа даьхача трудоденоех. СовнагІа луча ахчах йоагІа тІеххьара расчет ергья хьувкъамга хьежжа хьажкІий силос лаьттах елла а яьнна, колхоза правленес актаца звеногара а бригадагара а хьайица яьнначул тІехьагІа.

Деза новкъостий колхозникаш, совхозий болхлой, мехнизатораш, юрта боахаман специалисташ!

1958 шера дІадийнача лаьттан хІара гектара тІара бетташ тІехь хьажкІаш йолча мошача гІадамий 300 центнерал кІезигагІа доацаш доакъар даккха аьнна тхоашта декхараш тІаэцаш оаха тІахьех шо хьажкІий лакхара хьувкъам баккхар духьа социалистически яхь лацара. Тхо теш тхоашца яхь лаьцача Белгородски, Орловски, Сумски областей а, хІаьта иштта лоаллах ядача Воронежски, Липецки, Тамбовски, Тульски, Советски Союзерча вокх областей а республикай а юрта боахамерча къахьегамхоша тха кхайкарал хьаллоацаргхиларах.

Яхье довла, деза новкъостий!

Дика хьувкъаргйолаш кхеергья вай хьажкІаш, хьайбашта шортта доакъар Іалащдергда вай!

Хьайбаех йоала продукташ чІоагІа алсамъяхарца гІадъюгаргья вай воай Даьхе, сихагІа кхоачашдергда вай дерригача халкъа декхар — бахача наха хІара сага сих дулх, шура, даьтта даккхара гІулакха США-на тІехьакхер!

ТІаийцад Курски областерча колхозашка, совхозашка, РТС-ашка, МТС-ашка, тракторнии полеводчески бригадашка хиннача собранеша.

ССКП обкоме

Шекар доаккха свеклаш кхею агротехника телхаяра хьакъехьа

ССКП обкомо белгалдаьккхар, республикерча цхьадолча боахамашка шекар доаккха свеклаш кхеярах йола агротехника геттара чІоагІа телхаеш хилар. Из дІаювча хана мугІараш нийса хилийтадац, лаьтта цамца даьккха тоаделгеи свекла нийлхьелгеи ха тинначул тІехьагІа а во а ду, тІа ца йоалаш йисача лаьтташка свекла дІайогІилга вІашагІделладац. Балха боарамаш оттадеча хана доккхий гІалаташ ду. Баьча балха дикалга а хьожаш хІара сменагара болх хьайибелга деш дац, во болх беш бола нах бехктокхаме озац.

Красноармейски, Лермонтовски, хІаьта иштта Гудермесски а совхозий цхьайолча отделенешка дІайийнача свеклана йиъллагІеи пхелагІеи лорд еш латт. ХІаьта а е совхозий хьалхле лелаераша а, е цу районашкарча партийни организацеша а, е советски органаша а де деза гІулакх даьдац свекла нийлхъяра болх болабарна, хІаьта из нийлхъе йолаеннача а, нийлхъяра бокъонаш телха а ю.

Гудермесски совхозе ханнахьа де деза гІулакх даьдац шекар доаккхача свеклана зулам дерашца къовсам лоаттабарна. Из бахьан долаш юкъюкъе шекар доаккха свекла яйна моттигаш я, хІаьта из цига дІайогІаш а тІатоссаш а яц. Красноармейски, Лермонтовски, Гудермесски совхозашка звеношта а, хІаьта звеношта юкъе хІара болхлочоа а тІачІоагІдаьдац свекла дІайийна лаьтташ. Свекла дІайийнача кхашка деш дола балхаш массане а цхьана ду. Лермонтовски совхозерча шолагІча отделене управляющи волча нов. Поплутина шийна ховшшехьа а харцахьа, йоккхегІа йола нормаш оттаяьй рядашка свекла нийлхъяраи оасар дараи.

Шекар доаккха свекла кхеяра агротехника телхаю республикан цхьадолча боахамашка, хІана аьлча дІайийна из культура йолчарча партен райкомаша, райисполкомаша, колхозийи совхозийи хьалхле лелаераша а специалисташа а, хІаьта иштта республикан юрта боахама Министерствос а из культура дІаереи цунна Іунал дареи бокъонаш йоаггІача тайпара лелаяра тІахьожам белга вІаштІехьа ца даьккхандаь, кхоачамбоацараш дІадахарна ший ханнахь де дезаш дола гІулакх ца даьндаь.

ССКП обкомо Урус-Мартановский, Ачхой-Мартановский, Гудермесский, свеклаш дІаювш йолча кхыча районийи партен райкомаша, райисполкомаша, совхозий хьалхле лелаераша вай республике духхьашха дІаювш йола културa шекар доаккха свекла кхеярна харцахьеи бе-башха ца хеташи даь гІулакх мегаргдоацаш а лаьрхІар уж декхарийла а бир:

Шекар доаккхача свеклана эггара лоацагІча хана мугІарашта юкъера болхи нийлхъяри дика чакхдаккха, свекла дІайийна кхаш оасарах цІенде, шекар доаккха свекла дІайийна кхаш из чуэццалца йолча хана оасарах цІена хулгеи цамца лоаттаделгеи Іалащде, шозза—кхоззачул кІезигагІа йоацаш минеральни моттигереи удобренеш товса, хІаьта хиш дехкача лаьтташка — кхозза-диазза хий дилла, зулам дерашца къовсам лоаттабарна де дезарде а шекар доаккха свекла чуэцача хана хІара гектара тІа 100 эзарнел кІезигагІа йоацаш свекла хулга Іалащде а; агротехнико маяххара дІайийнача свеклана гІулакхдаьча кхашка из машинашца нийлхъяр могадолда колхозаштеи совхозаштеи;

кхо ди далалехьа, свеклаш чуийца яллалца йолча хана, уж дІайийна кхаш звеношта, хІаьта звеношка — звеноцарча хІара болхлочоа тІачІоагІде, звеношка масса хана а цхьа нах хургболаш уж вІашагІйохка, баьча балхага хьежжа хІараненa къаьст-къаьста мах тела оттаде а шекар доаккхача свеклана дика Іунал дарахи из дика хьувкъаярахи совнагІа ахча тела а;

колхозийи совхозийи болхлой болх бе безача моттиге ханнахьа дІакхоачабелга вІаштІехьадаккха, шекар доаккхача свеклана обработка еш деча балхашта боарамаш увттадара юкъера кхоачамбоацараш дІадаха.

НГІАССР юрта боахама Министерствона тІадожадаьд лоацчача хана, свеклана Іунал дара гІулакх вІашагІдолларах лаьца республикерча боахамех цхьаннахьа семинар елга, свеклаш дІаювш йолча районашкара агрономаш, отделеней управляющеш, бригадираш, звеноводаш семинаре бехилга; шекар доаккха свекла дика кхеяраи агротехника нийса лелаяраи цІенхоштта тІахьожам оттабелга.

Партен райкомаш, колхозийи совхозийи первични партийни организацеш декхарийла я оасар деча културно-массови болх тоабе, гойтара агитацех шерра пайда эца, дикагІа болча свеклаш лелаерий опыт хьайийе а дІайоаржае а, социалистически яхь мишта лел гойтара доска тІа, «Молния» яхача каьхата листаш тІа, газеташ тІа шерра дІахьокха.

Химически промышленность дІахо дегІайоалаяра тІехьа

Грознен химзавода болхлоша, инженераша, техникаша, гІулакхерча наха дог гІоздаларца тІаийцар «Химически промышленность дегІайоалаелга хІаьта къаьстта синтетически материалаши царех бахача наха а халкъа боахама а эша хІамаши хьаелга сихдарах» йола ССКП ЦК-н Майски пленума соцам.

Цехашка бригадаштеи сменаштеи ССКП ЦК-н пленума соцам а новкъост Н. С. Хрущева доклад а ешаш, беседаш а ю. Химически промышленность дегІайоалаяра хьакъехьа Партес оттадаьча гІулакха чІоагІа раьза ба завода болхлой.

— ССКП ЦК-н пленумо баьча соцама мел лоархІам ба ховргда вай завода № 32 йолча синтетически спирт доаккхача цехага хьежача— йоах цу цеха начальника нов. А. А. Козловс. Из цех болх бе йолаелча дийнахь-бус дуккха эзар сома синтетически спирт арахецаргда цо. Вешта изза миссел дола спирт доаккхаш хилча дуккха тоннаш ялат е дуккха тоннаш коартолаш хила еза. Пленумо баьча соцама жоп луш цеха коллективо,—этилен цехата хьакхаьча 6 ди доаллашехьа спирт арахеца, аьнна дош деннад. Керда производство Іомае дукха къахьега дезаргда цеха коллектива. ХІанз из цех хьалъеш болча строителашта а монтажникашта а новкъостал деш я из коллектив.

Пленума соцамах лаьца, этилови спирт доккхача цеха воккхагІа волча аппаратчика нов. П. П. Волобуевс йоах: «Вай халкъ дикагІа дахаш хилийта а вай мохк низболашагІа хилийта а мел эшар ду Партес. Цунна жоп луш аз а тха цехерча болхлоша а тхоай низ тІабохиитаргба, гарггарча хана Даьхенна синтетически спирт дала .

Производствон-передовика воккхагІа волча аппаратчика нов. А. Н. Костюченкон сменас а дог айденна тІаийцар Партен соцам. Цо аьлар, хими дегІадоаладе аьнна партес вайна хьалхашка оттадаь декхараш болхлошта дика довз. Дика квалифицированни кадраш хила а хІара болхлочун массехк говзал хила а езаргья. Цудухьа оаха из гІулакх кхоачащде лаьрхІад. Ректификацени дистиляцени отделеней воккхагІа волча аппаратчика говзал Іомаеш ва со хІанз.

Феноли ацетони заводо дукхагІа арахеца дезаш хилча, проектах болча лоархІамал 2,3-зза дукхагІа уж арахецаш № 16 йола цех яле а, — йоах цу цеха начальника нов. В. А. Галеговс, — готта моттиг я из. Цудухьа, дІахо йодача хана завода болх, из цех бахьан долаш лаьгІ бе безарг боацаш эшшача боарамах из цех шеръеш да тхо хІанз.

Завода директора нов. П. С. Назаровс йоах: «Яр завод эггара хьалха йолаеннача шераца — 1954-ча шераца нийсдича: завода низ шозза дегІабенаб, продукцех шийх дІабода мах фенолахи ацетонахи 82 процент лохбеннаб, бензола расходни нормаш 24 процент лохъеннай, къахьегама овсарал кхозза дегІаенай, тІехьарча кхаь шера завода арахецаш дола 100 процент ацетон 1-гІа сорт да, укх шера апрель бетта арахийца 100 процент фенол а 1-гІа сорт дар. Укх шера планал совгІа дуккха миллион сома продукци арахийцай завода коллективо. ХІаьта а Партеи Правительствоси хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашде кхы а дегІайоалае еза заводо арахеца продукци.

Уж декхараш кхоачашде лаьрхІа я завода коллектив.

А. ПУХОВИЦКИЙ.

Алтайский край. Бийский котельни заводе вІашагІделлад сахьата 13 атмосфера давлени йолаш шин тоннагара денз итт тоннага кхаччалца цар луш дола промышленни котелаш делга. Цу тайпара дола котелаш шерра эшаш да СССР халкъа боахамчухь а доазол дехьа а. Укх шера укхаза арахеца долалу ДКВР яхача типах дола лакхара эксплуатационни хьокхамаш гойта реконструированни котелаш.

Сурта тІа. ДКВР яхача котелий блокаш вІашагІйохк сборочни стендашка.

Батуми. Ахканарча расписанех лела доладеннад Іаьржача форда тІа пассажирски кемаш. Одессаннеи Батуманеи юкъерча рейсе, ремонт яьчул тІехьагІа даха даьннад «Адмирал Нахимов» яха кема.

Сурта тІа: «Адмирал Нахимов» яха кема рейс еча хана.

Фуаш паччахьалкхенга дохкареи дІадаларей шера йола план кхоачашъяьй

Социалистически декхараш кхоачашдеш Сунженски районерча колхозашеи къахьегамхошеи ханал хьалхагІа, 1958 шера 10-гІча мае, кхоачашйир хьалхарча ахшера йола паччахьалкхенга фуаш дохкареи дІадаларей план 101,1 процента.

Колхозаша ХХ партсъезда цІерагІчо (председатель нов. Кузнецов, парторганизацен секретарь нов. Антамошкин), «Победа» яхачо (председатель нов. Емельянов, парторганизацен секретарь нов. Кузьмин), «Путь к коммунизму» яхачо (председатель нов. Умуршадьянц, парторганизацен секретарь нов. Качаров) паччахьалкхенга фуаш дохкара а дІадалара а шера йола план 100 а кхы совгІа а процент кхоачашъяьй.

Паччахьалкхенга фуаш дохкилгеи дІалулгеи дІахо хьош да.

Казахски ССР. Паччахьалкхенгагара ше хьайийцаьча техниках бІаьстан балхаш деш дика пайда эц Семипалатински областерча Урджарски районерча Калинина цІерахча колхозо. Тракторист Тараненко Александрага хьалхле йолча № 2 йолча бригадацарча ялат дІадувча агрегато дика болх бу. «Белорусь» яхача тракторацеи «СУБ-48» яхача сеялкацеи хІара дийнахьа 25—30 гектар ка бола ялат дІадув цо.

Сурта тІа: тракторист Александр Тараненкои сеялщик Егор Гаюнови ка бола ялат дІадувш боахк.

А. Московскен сурт.

ТАСС-ан фотохроника.

Юртбоахаман культураш хьувкъилга лакхдеш йолча торонех дикагІа пайда эца

*

А. ЯКОВЛЕВ,

ССКП обкома секретарь

*

ССКП ЦК-а февральски Пленума соцами СССР-а Лакхехьарча Совета хьалхарча сессес тІаийца «ДІахо а колхозни строй дегІаярахи машинно-тракторни станцеш эргаяхарахи» дола Закони боккха паччахьалкхен лоархІам бола документаш да, вай мехка колхозни стройн беррига юрта боахами дегІабар белгал а доаккх цар. Цар шерра паргІато лу кхы а чехкагІа юрта боахаман хІама хьаду низаш дегІададахкарна, боахаман социалистически системах махулла дукхагІа пайда эцарна, дІахо а наьха творчески активностьи инициативеи дегІайоалаярна, советски халкъа вахара хьал дІахо а айдарна юрта боахаман продукташ махулла дукхагІа яха аьнна оттадаь партен кертера декхар кхоачашдарна тІалостабаь ба из соцами Закони.

Юрта боахаман деррига доакъош дебадарна кертера дар ялат алсам даккхар долга ховш ма дий. Вай мехка ялат дукхагІа хиларга хьежжа, дуаш дола ялат дукхагІа хинна ца Іеш, дукхагІа хургда дулх, шура, даьтта, тха, нахьараш. Цудухьа, укх гаргарча шерашка бахача наьха цхьан сага сих дулх, шура, даьтта даккхарна США-на тІехьакхе аьнна оттадаь декхар толамца кхоачашдарна лоархІам боллаш лакхъе еза лаьтта тоадара культура, юртбоахаман балхаш машинашца де доахилга, дикагІа пайда эца беза Іилманна, техниканна карагІдаьннарехи новаторий опытахи.

Массане а могае йоагІаш я Курски области юрта боахаман къахьегамхой патриотически инициатива. Вай мехка юрта боахаман берригача болхлошка дІахо а юртбоахаман культураш хьувкъилга лакхде социалистически яхь кхы а шерагІа йоаржае аьнна тІахьехаш кхайкаб уж.

Вай республике йоккхий торонаш я массадолча кхашка ялат хьувкъийташ ялат даккхар лакхде. Укх тІеххьарча шерашка ялат даккхар республике лакхденнад 2,5. Цхьабакъда ялат хьувкъийташ лакхденначул ялат дІадув кхаш дукхагІа хилийтарах лакхденнад из. Из иштта дале а, вай дукха боахамаш да, лаьттанца беча балха культура лакхъе денна йоакхо еш, дикагІа йолча агроприемех пайда ийбеш а ялаташ дика хьувкъийташ а.

Масала, Грозненски района «Новый быт» яхача колхоза П. Е. Степанова бригадан колхозхоша 320 гектар лаьттан тІера цхьан гектара тІара 23 центнер йоаккхаш гурахьа дув кІа даьккхад, цхьан гектара тІара 28 центнер йоаккхаш борц, коартолаш 80 центнери баьккхаб. Сунженски района XX партсъезда цІерахча колхоза М. И. Ильинова бригаде 79 гектар лаьттан тІера хІара тектара тІара 53 центнер йоаккхаш фуал яьха хьажкІаш яьхай, хІаьта цу колхоза Тимощенкои Поповани звеношка хІара гектара тІара 60 центнер яьхай.

Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза Е. Н. Лазерован звенос хьажкІаш чІоагІа хьувкъийтар, хІара гектара тІара 70 центнер а йоаккхаш. Цу бригадашка а звеношка а дика кийчду дІадувш дола кхаш, органическии минеральнии удобренеш ехк, дикача а дикагІа кийчдаьча а фуца дІадув уж, шоай ханнахьа хьож дІадийнача ялаташка.

Ялатий культура кхееча дикагІа йола методаш лелаеш бола колхозхой а совхозий болхлой а хІара шера дукхагІа хул. Цхьабакъда республике гІолла ерригa хьаийцача кхоачамболлаш теркам тІабахийтац лаьттано луш бола пайда лакхбарна, хий дехкача лаьттаех пайда эцарна, юртбоахаман культураш дІаера, царга хьажара а уж чуэцара а бокъонаш лораяц. ДукхагІа долча хьале юртбоахаман культураш делхаш долча догІан хих тийша, бекъача михийи Іаламан зе деча гІулакхийи Іоткъама кІал а юташ. Лаьттанцарча балха культура лакхъяра наькъаца юртбоахаман культураш дика а массаз а хьувкъилга Іалашдарах латт декхар.

МалагІа торонаш я вай республикан колхозашкеи совхозашкеи из декхар кхоачашдарна?

Дика а массаз а уж хьувкъилга Іалашдара кертера торо я лаьттанца беча балха культура лакхъяр, кхаш тІара боала пайда лакхбар. ХІаьта из дулу кхоачам хиллал лаьттах минеральнии органически удобренеш тохарца, органически удобренеша лаьтта органически хІамашца тоаду, лаьттан физически свойстваш лакхъю, растенеш дегІаяхкарна эшача микроорганизмашта дика моттиг кийчъю. Вай республике кхашка удобренеш яхкара болх мишта вІаштІехьа баьккха ба?

Эггара хьалха бехке е еза кхашка кхо диллара план лохъяь е из лохъяр мегийта йола хьалха хинна юрта боахаман управлени, республикан хІанзара Министерство. ХІара боахама йола кхо диллара план хила еза хьайбай а коа тІарча оалхазарий а дукхалга хьежжа нийслуш.

Цхьабакъда кхыметтел иштта кхо диллара йола лохъяь планаш а 1957 шера Сунженски района колхозаша кхоачаш яьй духхьал 61 процент, Наурски района колхозаша духхьал 11 процент.

Каргалински района кхаш кертерча даькъе хий дехкача лаьтташка да, минеральни а органически а удобренеш къаьстта дикагІа ехк цига. Из иштта дале а, 1957 шера кхашка дилла дезаш хиннача 19 эзар тонн кхох цига диллар духхьал 2.350 тонн мара яц.

Укх шера республикан колхозашеи совхозашеи тІаийца декхараш да 1957 шерца нийсийча фийг бола культураш 1,4 дукхагІа хьувкъийтар, хІара гектара тІара 15 центнер ялат даккхар, овощаш 120 центнери яхар. Из дарна кийчъе а кхашка йилла а еза 200 эзар тонна органически удобренеш. Цхьабакъда уж кийчъяр а кхашка яхьар а Іалаьмате во лел. Цул совгІа Іоадеш дола кхо во лорадеш а да, дикал а йов цун.

Декхар латт, укх шера денз боахама чухь хьадоалаш мел дола кхо, коа тІарча оалхазарий чиш, фекали эггара хьалхарча аргІанна овощаш, коартолаш, хьажкІаш, технически культураш дІаювча а дуллаш, кхашка диллара.

Юртбоахаман культураш хьувкъийтара шоллагІа дола лоархІамера гІулакх да кхашка хий диллар. Хий дилларо малагІа торонаш хулийт бІаргаго йиш я Сунженски районе гІолла хиннача гІулакхех:

	1954 ш.	1955 ш.	1956 ш.	1957 ш.
Дерригача кхашка гурахьа дув кІа хьувкъар (цхьан гектара тІара йоалача центнеращца)	7,3	8,3	16,1	15,9
Хий диллача кхашка дІадийна кІа хьувкъар (цхьан гектара тІара йоалача центнеращца)	15,8	16,7	23,3	22,9

Культараша дегІ дахьача хана кхыметтел цкъа хий диллара а Сунженски района колхозашка гурахьа дув кІа 1,5 дикагІа хьийкъар. Хий диллача дуккхача шерашка цкъа мара ца ювча баьций йол, корнеплодаш, кхыйола культураш дика хьийкъа кхоач боахамашка.

Цхьайолча колхозий опытои практически балхои хьахьекхар, хий диллача лаьтташка цхьан шера шозза культураш дІайийна, хьийкъа чуэца йиш хилар. Мукх чуийцачул тІехьагІа дІайийнача хьажкІех гектара тІара 250—300 центнер гІадмаш а тІехьа моша хьажкІаш яьхар. ШоллагІа ювш доакъара а шекара а свеклаш хьувкъийта йиш я гектара тІара 400 центнерага кхаччалца, коартолаш — 120 центнерага, капуста—250 центнерага кхаччалца.

Даьча лоархІамаша хьахьюкх, юртбоахаман культураш дІаювш дола хий дилла лаьтта 30 процентал кІезгагІа доаца цхьан шера шозлагІа а хІама дІаювш пайда беш хила йиш хилар, республикан колхозашкеи совхозашкеи хІама дІаювш дола кхаш 15 эзар гектарага кхоачаш хилийтара нийса да из.

Хий диллар боахама мел лоархІаме да бІаргаго йиш я Грозненски опытно-мелиоративни станцега хьежача а. Цхьан бІена шишша хьажкІа ювш, хий ца дуллаш дІайийнача хьажкІех гектара тІара 1956 шера 22 центнер яьккхай, ялата цхьан килограммага дІабода мах 24 кеп. а болаш. Шозза хий а дуллаш иштта дІайийнача хьажкІех 50 центнер яьккхай, ялата цхьан килограммага дІабода мах 12 кепигага кхаччалца лох а беш. Цхьан бІена йиъ хьажкІа а ювш, пхезза хий а дуллаш дІайийнача хьажкІех цхьан гектара тІара 105 центнера яьккхай, ялата цхьан килограммага дІабода мах 6 кепигага кхоачаш лох а беш. Хий дуллаш хьега къа, дІадийна ялат массехказ хьувкъарца юхаметтаотт.

Лаьттах боала пайда лакхбеш з дІадийна ялат чехкка хьувкъилга айдеш а дола гІулакх хиларах тарра хий дуллача боккха лоархІам болаш доллашехь а, республикан колхозашеи совхозашеи во пайда ийбу цу агроприемах. 1957 шера хий дуллача лаьтта Ачхой-Мартановски районе хий ца дуллаш 72 процент лаьтта дитад, Наурски — 47, Шаьлан — 55, Грозненски — 24 процент дитад.

Фу бахьан да дІадийна ялат хьувкъилга лакхдеча цу лоархІам болаш йолча торонах кхоачамболлаш пайда ца эцаш хилар?

Кертера бахьан да цхьайолча районий, колхозий, совхозий, хьалхле лелаераша, юрта боахаман специалисташа хІанзолца хий дуллача лаьттаех бизза пайда эца юртбоахаман культурашта хий дехкилга дика вІаштІехьа даьккха ца хилар.

Хий дуллаш бола сеть а хий дуллилга а нийса вІаштІехьа даьккхача, хІаьта иштта агротехника лакха лелаеча лаьттаех боала пайда лакхбарна новкъостал деш хилар ховш ма дий. Ший ханнахьа хий диллар — дІадийнар хьувкъилга лакхдерех цхьа бахьан да. Цудухьа хий диллара ханаш шаблонах а ца увттаеш, хІара культурага а из дегІаяр къоастадеш долча къаьсттача хьалага а хьежжа увттае еза, чІоаггІа уж лора а еш. Укх шера хий дехка керда лаьтташ кийчдар сихдара нийса республике долаш долча хий дехкача лаьттаех пайда эцилга а чехкка лакхде деза, цу гІулакхаца лоархІам болла ялати юрта боахаман кхыйола продукташи совнагІа кхы тІа а йоахаргйолаш.

Юрта боахаман Министерство, хин боахама управлени, партен райкомаш, райисполкомаш цу деша дукхагІа теркам тІабахийта декхарийла я, хий дуллача лаьттай гІулакха юкъе дола кхоачамбоацараш хьадда дІадаха а деза цар.

Юртбоахаман культураш хьувкъилга лакхдарна цул кІезгагІа лоархІам болаш гІулакх дац районашка хьежжа долча сортех дикагІа дола фу дІадер а. Районашка хьежжа дола, дикагІа хьувкъаш долча ялатии культурех дола сорташ дІадеро ялаташ хьувкъиит сортех доаца фу дІадийначунца нийсдича 20—25 процентал кІезгагІа доацаш. Цхьабакъда, республикан цхьайолча районашка, дикагІа дебаргдола районашка хьежжа доагІа сорташ дІадера теркам мабоагІара бац.

Масала, Гудермесски районе районашка хьежжа долча сортах «Скороспелка-3» яха дикагІа дола сорт дІадийнача 1957 шера цхьан гектара тІара 16 центнер гурахьа дувча кІин яьккхай, хІаьта «Ворошиловски», «Кубански 131», «Новоукраинка 83» яхача сортех гектара тІара 11,8 центнер мара яьккхаяц. «Скороспелка-3» яха сорт толашагІа долга шаьра ховшехьа а, гурахьа дувча кІина юкъе 30 процент мара дІадийна дацар из цига. ДІадувш дола сорт нийса ца къоастадар бахьан долаш 1957 шера Гудермески совхозо 10—12 эзар центнер кІа кІезгагІа даьккхар.

Вай декхариила да районашка хьежжа дикагІа хьувкъаш дола сорташ дІаде лоаттабу къовсам боаржае, из де вай торо а я. ХІара агронома сиидола гІулакх да — ший колхозе, совхозе, эггара дикагІа дола сорташ дІадийна кхаш хилийта.

Массадолча кхашка дикагІа дола сорташ дІадер, къаьнара сорташ кердача, пайданегІа долча сорташца хувцар дІадувш долча фуна гІулакх дика оттадарца дувзаденна да. Фу леладара гІулакха юкъе боккха лоархІам болаш да фу леладу районни боахамаш — колхозийи совхозийи семенной участкашта эша эггара толашагІа йола материалаш кийчъеш дола. Райсемхозашта хьалхашка латтача декхараша дІадех лаьттанцара балха культура лакха хилар. Царех дуккханеша, масала, Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача райсемхозо, Каргалински района «Красни пахарь» яхачо ха оттора хьалах тийша доацаш хІара шера сортах дола фу далара планаш кхоачашъю, фун хила еза классность а лакха кондици а хилийта гІерт.

НГІАССР-а юрта боахаман Министерствон оагІонгахьара райсемхозашта лелаеча хьалхленца цІенхошта дола кхоачамбоацараш да. Масала, Наурски района Ленина цІерах йолча райсемхозо, элитни фуца йизза Іалашъяь ца хилар бахьан долаш, 1957 шера сортах дола фу даккхара план кхоачашъяьяц.

Райсемхозашкара вІаштІехьадоацараш колхозийи совхозийи семенной участкашка доаггІача тайпара сорташ керда дахар юхаувзар да, хІаьта цунца дувзаденна районашка хьежжа долча сортех деррига кхаш дІадувлга юхатетт, кхы тІа а ялат хьувкъарг хилар юхасецаду, паччахьалкхенна а колхозашта а зе ду. Декхар латт фу леладара болх тоабарах, дикагІа болча агрономех райсемхозаш чІоагІъярах, минеральни удобренешца уж боахамаш дикагІа Іалашдарах, уж техникаца Іалашдар лакхдарах. Юрта боахаман Министерство декхарийла я райсемхозаш хІара денна еча йоакхонца теркалъеш лелае.

Вокх оагІорахьа, ла йиш йоацаш да республикан колхозашкеи совхозашкеи дІаде мегарг доаца, во фу дІадувш хилар. Баьча тохкамо хьахьеккхача тайпара, укх тІеххьарча 5 шера колхозашеи совхозашеи лоархІам болча кхашка дІадувра кондици йоацача фух бІаьстии гурахьеи дувш дола кІа. Цо дІадехар дІадувш дола фу кхаш тІа дукхагІа дІатассар, 13 эзар центнер кхы тІа расход а яйтар цо.

Райкомий, райисполкомий, колхозий, МТС-ий, совхозий декхар да — кондици йоаца а во а фу дІа ца дийтар. Фу хила деза тІадала дика низ болаш, паччахьалкхен ерригсоюзни стандарта сортах а дІадера а дикал йолаш.

Юрта боахаман Культураш хьувкъийтар Іалаьмате чІоагІа тийша да цар дІаера агротехника, царга хьажар а уж чуэцар а ший ханнахьеи диззаи кхоачашдарах. Цхьабакъда хІанз тІеххьарча хана колхозийи совхозийи хьалхле лелаераш агротехникан гІулакхаш мадоагІара леладеш бац беча балха дикалах бу теркам мелбаьб цар, юртбоахаман культураш кхеярна эггара хиланза яргйоаца бокъонаш воча оагІорахьа йохаеш хилар могийт.

БІаьстан оахамаца нийсйича хьалхегІа а яьча зябо культураш хьувкъилга эггара дикагІа лакхдеш хилар ховш ма дий. ТІехьагІа яь зябь бІаьсти аьхача лаьттана хьалхашка иштта агротехнически толажагІа хилац. Цхьабакъда, техникаца кхоачамбалла Іалашъяь йоллашехьа а, 1957 шера колхозашеи совхозашеи июлеи августеи яь зябь ерригa а 34 процент мара яцар, сентябре — 20 процент, октябре — 16 процент, хІаьта зяба кхоалагІа дакъа ноябреи декабреи дир.

Укх тІеххьарча шерашка республикас зябь ахара план кхоачашъяц, из бахьан долаш бІаьсти дув ялаташ дІадув бІаьсти аьхача кхашка. Масала, 1955 шера Грозненски района колхозаша бІаьсти аьхача кхашка бІаьсти дув ялат дІадийр 22 процент, 1956 шера — 37 процент, 1957 шера 57 процент. Каргалински района колхозаша 1955 шера бІаьсти аьхача лаьтташка дІадийр бІаьсти дув ялат 53 процент, 1956 шера — 59, 1957 — 83 процент.

Цхьайолча колхозий председателаш, МТС-ий РТС-ий совхозий директораш, партен райкомаш, райисполкомаш кхоачамболлаш контроль лелаеш ца хилар бахьан долаш, бІаьсти культураш дІаювш балхаш во ду. Масала, Красноармейски совхоза ворхІлагІча отделене ялатийна лаьрхІа 30 га хьажкІаш дІайийр хІама дІаерна тоа ца даьча, оасар даьннача, гулданза ча тІауллача йокъаенна чІоагІа лаьттан галаш йолча лаьтта, молхаш во тохаш кийчдаьча фуца. Силосаи сийнача доакъарии лаьрхІа хьажкІаш дІае къоастаяь участкаш макха а боаккхаш массанахьа а культиваци яра когаметта макха а ца боаккхаш, дискови лущильникашца кийчйир хьажкІаш дІаерна, цо цхьаккха пайда банзар. Кха оасар данза, бІеха, нийсданза дисар, из иштта доллашехь а, хьажкІаш дІа а йийр. Отделенен агрономо нов. Эльмурзиевски тракторно — кхай тІарча бригадан бригадиро нов. Яшниковси воча оагІарахьа йохайир хІажкІаш дІае кха кийчдара йола агротехника.

Цу гІулакха хьакъехьа харцахьара, из могийташ хилара политика лаьцай юрта боахаман Министерствос, цу тайпара брак бола болх а лайна, бехке бараштa хьадда боагІаш бола бехк ца беш ягІача.

ХІанз колхозаши совхозаши йисте йоалаш латт бІаьсти ювш йола культураш дІайийна. Укх шера ха оттара гІулакх ше къаьстта хинна доллашехьа а, кертерча даькъе бІаьсти культураш дІаювлга вІаштІехьа даьккха а агротехника дика йолаш а чакхдаьлар. Республике массарел а хьалхагІа культураш дІайийна яьлар Горячеисточненски, Староюртовски, Гвардейски совхозаш, Наурски Курчалоевскии районий колхозаш. Цхьабакъда ший ханнахьа а дика а бІаьсти культураш дІаювлга уж дика хьувкъийтара хьалхара этап мара яц.

Цул кІезгагІа лоархІам боацаш я шоллагІа йола этап а — дІайийнача культурашка хьажар. Цхьабакъда тахан республикан колхозийи совхозийи хьалхле лелаераша, цхьайолча районий партийнии советски организацеша мела дІадоаржаду дІайийча растеней могІараштa юкъе цар бІенашкара лаьтта хьоадеши ду балхаш. Массанахьа а гидуаргаша шоллагІа лист хийца йоллашехьа а, цхьайола колхозаш хІанз а тІехьа цар могІарашта юкъеи бІенашкара лаьтта хьоадеши ду балхаш де йолаеннаяц. Красноармейски совхоза 10-ча отделене дІайийнача гидуаргашца деш дола балхаш кулгашца ду, шоашка йолча мугІараштa юкъе балхаш деча культиваторашца балхаш а ца деш. ДІайийна культураш звеношта тІехьа дІачІоагІъяьяц, звеноша къаьст-къаьста а ца беш, ерригача бригадо цхьана ду дІайийнача культурашка хьожа балхаш, хІаьта цунца дувзаденна во баьча балхах саг бехке ве йиш хилац.

Кхо шу хьалхагІа Советски Союза Коммунистически партен Центральни Комитета Пленумо тІаийцар «Хьайбаех йоаха продукташ дукхагІа яхарах» бола соцам. Цу декхарца дувзаденна, массаза а шортта а доакъар хургдола база чІоагІъярна эшача эггира хьалхарча гІулакхех цхьа гІулакх да аьнна цІи яьккхар партес хьажкІаш дІаювлга шердари уж хьувкъилга лакхдари. ССКП ЦК-а Пленумо декхарийла йир юртбоахаман организацеш хьажкІаш дуккха дІае аьнна, концентрированни, дикача, чам болча доакъарца хьайбаш Іалашдара гІулакха юкъе хьажкІаш кертера лоархІам болаш хилар а лерхІаш.

ССКП ЦК-а январски Пленум хинначул тІехьагІа дІаяхача хана чухь республикан партийни организацеша, советскии юртбоахамани органаша ше доакъар Іоадара хьакъехьа кертера хьаст хиларах тарра хьажкІаш ювцаш а уж дІаювлга шердеш а пропаганда еш цхьабола болх баьб. Цхьабакъда харцахьа хургдар, хьажкІаш ебаяр а уж ялатаи дикача, чам болча доакъарийна лелаяр а вай республике дика латт, цу деша хьакъехьа деррига даьд аьлча.

ДІадахача шерий практико хьахьекхар, цхьа да ца хилар дІадаькхача, хьадда йола участкаш къаьст-къаьстача звеношта тІачІоагІъяьча боахамашка чІоагтІа дика хьажкІаш хьийкъа хилар.

Ялата лаьрхІа йийна хьажкІаш Іалаьмате во хилар (6,1 центнер) дахача шера Предгорни совхозе, шури совхозе (4,2), Гудермесски (5,2), Назрановски (5,7), кхы цхьайолча совхозашка а.

Мошача доакъара юв хьажкІаш во хьувкъийтар республикан цхьайолча колхозаша. Кхыметтел Сунженски района колхозаша 1957 шера хІара гектара тІара духхьал 82 центнер йоаккхаш мара мошача доакъарийна лаьрхІа йийна хьажкІаш яьхаяц. ХІаьта цу района XX-ча партсъезда цІерахча колхоза дикагІа йолча бригадо гектара тІара 300 центнер йоккхаш хьувкъийтар мошача доакъарийна лаьрхІа дІайийна хьажкІаш. Мошача доакъарийна аьнна йийна хьажкІаш къаьстта во хьувкъийтар Назрановски совхозо (42 центнер гектара тІара), «Октябра 40 шу» яхачо (40 центнер), кхы дуккха яраша а.

Иштта хьажкІаш Іалаьмате во хилар да уж кхеяра бокъонаш йохаяь хилар. ХьажкІаш дІаер — ах гІулакх мара дац. Кертера декхар латт уж хьувкъийтарах. ДІадахача шера хинна хала урокаш йицъялита йиш яц. Цхьайолча районашка дІайийнача хьажкІашка хьажара хьалхале тІагІолла, тесса йитаяр, уж бахьан бехктокхаме озацар нах, из иштта хилар бахьан долаш, хьалхара гІулакх ца деш 17 проценти шоллагІа гІулакх ца деш 52 проценти хьажкІаш нисар дерригача кхашка.

Укх шера колхозашкеи совхозашкеи дІайийнай республикана керда йола культура—шекар доакхха свекла. ХІанз уж дика зыьрг теха тІаноалаш латт. Довзаш ма дий, свекла хьувкъийтарна лоархІам болаш ший ханахь уж дІайийна кхаш цамца дахар а цун мугІараштa юкъе балхаш дар а, хилар. Цхьабакъда кхаш цамца дахара ха цхьайолча районашка дІаиохийташ латт. Красноармейски совхоза иттлагІчеи ворхІлагІчеи отделенешка, Предгорни совхоза 1 отделене свекла йийна кха цамца даккхара ха тувлалуш латт. Цхьабакъда цу гІулакхо сатем-м боабац цу совхозий хьалхле лелаерий а специалистий а. Свеклаш дІайийнача кхашка хьожаш деча балхий хьакъехьа иштта кхераме этта из гІулакх чехкеи ший ханнахьеи нийсдарна хІанз а тІехьа цхьаккха хІама даьдац цар.

Партен райкомаши райисполкомаши декхарийла я, дІайийнача культурашка хьажа болх вІаштІехьа боаккхача колхозашта, МТС-ашта, РТС-ашта, совхозашта, юртбоахаман культурашта хулача лазаращца а растенешта зе-зулам деш йолча дийнача хІамащца а цар лоаттабеча къовсаме царна новкъосталде. Декхар латт, ца а тоадеш дІадийна кхаш звеношта тІачІоагІдарах, звеношка масса хана а хургбола нах вІашагІтохарах, йолаш йола ерригa культиваторш йоагІача а йизза а балха юкъе йоалаярах, кхаш тоадарна мамогга дукхагІа нах юкъе озарах. Партийни организацей, колхозий, совхозий, МТС-ий, РТС-ий хьалхле лелаерий теркам тІабахийта хила беза болх беча наха хиланза дардоаца хьал хилийтарна. Кхашка общественни кхача вІаштІехьабаккха беза, ший ханнахь хий тІада деза, ший ханнахьа балха дІа а балхара цІа а кхувла беза нах, ший бе безача балха норма а цунах доагІар а дІадовзийта деза хІаранега, баьча балха учет нийса лелаелга вІаштІехьа даккха деза. ХІара бригад, хІара звено декхарийла я кхаш тоадеш деча балха ерригача хана йола план хила. Балха планаш ювца еза бригадашка а звеношка а, хІара колхозхочоа, совхоза болхлочоа кхаш тоадар балха ший декхараш довзаргдолаш. Из деш къаьстта теркам тІабахийта беза гектара тІа хила еза аьнна оттаьча растеней дукхал лораярна. ХІанзехьа а хьажа беза дерригача бІенашка кхоачамболлаш растенеш йий, нагахьа санна еце, уж кхоачам хиллал тІайогІилга вІаштІехьа даккха деза.

ДІайийнача растенешка хьожача ханна, шерра дІадоладе деза йол хьакхар, хьалхара силос йоллар, гІожа а дика чам бола а доакъараш кийчдар. Партен райкомаш, райисполкомаш, колхозийи совхозийи первични партийни организацеш, республикан юрта боахама Министерство иштта балха кхехкаш латтача хана декхарийла я балхашта денна хьалхле лелае, йол вІаштатоха, ший ханнахь цунах паркхаш а холаш а де, хьайбаша Іа доаккхаргдолча моттигашка доакъар тІаувзаш комплексни механизаци юкъейоалаеча колхозаштеи совхозаштеи дукхагІа практически новкъосталде. Доакъар кийчдеча хана колхозашка, совхозашка, МТС-ашка, РТС-ашка мел йолча сенокосилкех, йолхьингех, волокушех, стогометателех, транспорта средствaех пайда ца эцаш бита йиш яц. цар хадданза, шин сменах а лакха овсарле йолаш а бола болх белга Іалашде деза.

Доакъар кийчдарна а, дІайийна культураш тоаярна санна, къахьегалург мел бола нах оарцагІа баха беза; партийни, советски, лаьттан гІулакха органий хьалхле лелаераш, хІаьта иштта юрта боахаман специалисташ а балхаш вІаштІехьадаха декхарийла ба, низаш а средстваш а нийса дІахьожае, йол хьокха моттигаш бригадаш дІатІачІоагІъе, доакъар доаккхаш йола бригадаш станех Іалашъе колхозаштеи совхозаштеи новкъостал де декхарийла ба уж. Хьакха йолаеннача дийнахьа денз хьокхача а кийчъяьча а аьла иоаярах, цІерах, талхарах, ложкъярах лорае дизза дола ха оттаде деза. Хьоккхашехьа а, хьайбаша Іа доаккхача йол тІаяхьилга вІаштІехьадаккха деза. Из дарна хІара колхозе а совхозе а фермаштеи жа доахкача кхийштеи юхе йол лоаттаю моттигаш е за.

ХІанззехьа а дІадоладе деза доакъарии хьалхара силос иоллилга, дажаш даа доакъар а доацаш во ха эттача хана цунах пайда эцарголаш. Баьцаш дегІаяхка дика ха оттарах эри тІаювла баьцаш чехка дегІаяьхкай. Низ макхоачча пайда эца беза цу баьцех силос йолларна. Цхьайолча колхозашкеи совхозашкеи доакъарийна лаьрхІа пайда эцанза гурахьа дийна рожьи мукхи ба. Хьекха а хьекха, царех силос йолла еза, уж хьекхача лаьтта хьайбаш даже а тІехь йолла силос йолла еза хьажкІаш дІа а ювш. Партийни, советски, юртбоахаман органий хьалхле лелаераш декхарийла ба, укх шера хьахиннача торонашка хьежжа гІулакх а оттадаь, дика, чам бола доакъараш Іоадара хІара Іатта 10—15 тонна силос кийчъяра тІехьа лоаттабу къовсам шерра дІаболабе.

Кхоачам хиллал долча доакъарех хьайбаш Іалашде балхаш деш, колхозаша, совхозаша, партийни, советски органаша дицдалийта йиш яц хьайбаш белкови доакъарех Іалашдара декхар. Цу хьакъехьа чІоагІа лоархІам болаш да дуккхача шерашка цкъа мара дІае ца еза кхех йола баьцаш ший ханнахьа хьекха кийчъяр, хьажкІаши соеи ийна дІайийнача кхашка хьайбаш дажа пайда эцилга вІаштІехьа даккхар.

Общественни хьайбашта доакъараш кийчдеш а шортта доакъар хургдола база юллаш балхаш де материальни хьашт долаш хила декхарийла ба колхозхой, МТС-ий, РТС-ий, совхозий болхлой. Из дарна, ше къаьстта йола эргалонаш а лерхІаш, нах материальни хьаллоатторгбола гІулакхаш вІаштІехьа даха а уж шерра юкъе доаладе а деза.

Доакъараш кийчдар — таханарча дийнахь кертера долча балхех цхьа болх ба. Укх шера хІара колхоз, хІара совхоз декхарийла я хьайбашта бизза кхоачам хургболаш, дикача рационаца уж Іалашдергдолаш дола доакъараш хила.

ДІайийнача культурашка хьажарои доакъараш кийчдарои партийни, советски организацешта тІера, колхозашта, совхозашта, МТС-ашта, РТС-ашта, юртбоахаман Министерствона тІера дІайийна культураш чуэца кийчбаларах, уж чуэца езарах, гурахьа дув ялат дІаде дезарах, зябь ярах бола бехктокхам дІабалац. Хьийкъа культураш чуэца йолаяла йитача хана ерригa комбайнаш, жаткаш, подборщикаш ремонт яь кийчъе еза, кхоачам хиллал комбайнераш а машинисташ а кийчбе беза. ХІанззехьа а кийчдала деза ялат кертерча даькъе раздельни способаца чуэцарна.

ХІанз къаьстта теркам тІабахийта беза дикагІа дола дІадув фу кхедарна. ХІанззехьа а къоастае еза семенной участкаш, царга хьажар деррига агротехнически гІулакхаш чакхдаха деза, шоай ханнахьа уж чуэца еза, хьалхехьа а дика а кийчдаьча лаьтта гурахьа дув ялаташ дІаде деза.

ССКП ЦК-аси СССР-а Министрий Советои ший Кхайкарала тІа юрта боахаман беррига болхлой тІахьийхар 1958 шера дІахо а юрта боахаман деррига доакъош лакхдарна, укх гаргарча хана бахача наьха цхьан сага сих дулх, шура даьтта даккхарна США-на тІехьакхе аьнна оттадаь декхар кхоачашде лоаттабеча къовсаме керда, доккхий толамаш дахарна. Республикан колхозхошеи совхозий болхлошеи дош деннача тайпара, укх шера ялата лаьрхІа йийна хьажкІий цхьан гектара тІара 20 центнери мошача доакъарийна йийнача хьажкІий 300—400 центнери яккхар, дебаш латта хьайбаш кхоачамболлаш долча дикача доакъарца Іалашдар — из декхар чакхдаккхарна эша чІоагІа лоархІам бола гІулакх да.

ДІахо а дегІабарна Іалаьмате йІаьхий торонаш йолаш ба вай социалистически юрта боахам. Цу торонех пайда эцарна чІоагІа лоархІам болаш ба юрта боахаман специалисташ — агрономаш, зоотехникаш, ветеринарни лораш, инженераш. Колхозникашца, МТС-ий, совхозий болхлоща айхха барта а болаш, лаьттанцара балха культура лакхъе, кхаш хьувкъийтар а хьайбаех боала пайда а лакхбе кердадари дикагІадари хьаккхашта юкъе доаладе декхарийла ба уж.

ДукхагІа болча специалисташа сий долаш лелаю шоай йоккха цІи, дика дакъалоац юрта боахаманна хьалхашка латта доккхий декхараш кхоачашдеча. Цхьабакъда цхьаболча агрономаша, зоотехникаша наха шоашта бенна тешам бакъбац, хала йолчара дІаух, шоай говзал лакх а яц, кердачун уйла а яц.

КІезга моттигаш яц агрономаша яхачунга колхозий председателаша, МТС-ий а совхозий а директораша, районни а республикански а хьалхле лелаеча болхлоша ла ца дувгІаш. Специалисташ кхыча нахаца хувц, лелха гІулакх доацаш юкъе лелх цар балха а декхарашта а. Цу тайпарча практико гІулакха зулам ду, паччахьалкхен а колхозий а хьашташта зе ду. Колхозий, совхозий, районий хьалхле лелаерашта дукхагІа специалистий вахар, цар хьал довза деза, чІоагІа ладувгІа деза царна эшарашка.

Юрта боахаман къахьегамхоша, социалистически яхье шоаш болхаш, укх шера бехктокхаме декхараш тІаийцар. Города а юрта а къахьегамхошта хьалхашка цар дош делар ялаташ, технически культураш, овощаш, коартолаш, комсаш, и. кх. а ебийтаргья аьнна. Колхозхоша, МТС-ийи совхозийи болхлоша шоай декхар лерхІ, шоай дош бакъдар, юрта боахаме доахача кердача толамашца Даьхе гІадъийгар, культураш хьувкъийтара доакъарий база чІоагІъяра тІехьа лоаттабеча къовсама керда этап хиларах тарра, эггара хьалха бІаьсти кхайтІа ду балхаш толамца йисте дахар. Партеси правительствоси дІахо а юрта боахам чехка лакхбе еча йоакхонна республикан ахархоша жоп лу социалистически яхь, творчески инициатива керда дІайоаржаярца, Даьхен хьал тоадарна шоаш кхо ца барца.

Юртбоахаман, советски органий, партийни организацей декхар да колхозий низаш толамца, дика дІайийнача культурашка хьажа, доакъараш кийчде, ялат а хьайоаех боала пайда а алсам баккха, юрта боахам дегІабоалабеш дІахо а темпаш лакхъяр Іалашдарна тІалостаде.

Уж декхараш кхоачашдеш юстара баьнна хила йиш яц юртара кагирхой. Юртарча кагирхошта хьалхашка оттадаь декхар да лаьттанца беча балха культура лакхъяра, техника йовзара а цунах бизза пайда эцара а тІехьа юрта берригача къахьегамхощца цхьана боахам чехкка лакхбар Іалашдара тІехьа кхы а чІоагІагІа хьаддагІа къовсам лоаттабар. ХІанз декхар латт юрта боахаман продукташ яхар лакхде дерригача халкъо йолаяьча похода юкъе баха кагирхошта новкъостал дарах.

ХІанз наха юкъе бу политически болх бригаде бе беза. Ший ханнахьа хьаллаца а дІадоаржаде а деза керда а дикагІа а дар, механизаторий, берригача колхозий болхлой культурно-вахара эшарий йоакхо е еза, хІара денна дика болх беш нормаш кхоачашъе еза — цунца латт партен районний комитетий, колхозий, совхозий, машинно-тракторни станцей партийни организацей кертерчарех цхьа декхар.

Кхашкеи фермашкеи болх беча юрта боахаман къахьегамхошта дикагІа гІулакх де лерхІаш, торговлен Министерство декхарийла я эггара хьалха эшача предметий дІа-юха уха торговли йоаржаярна чехкка гІулакхаш дІадоладе. Культуран Министерство декхарийла я укх шера культураш дика хьувкъийта а хьайбаех боала пайда лакхбе а боахка колхозийи совхозийи юрта нах хІанз болх беш болча фермашкеи кхаш тІеи культурани болх бе. ЛоархІам боллаш лакхде деза медицински гІулакх, детсадий а яслей а болх.

ДІайийнача культурашка хьожача а доакъараш кийчдеча а машинаш хадданза болх берг хилар Іалашдарна шоаш бехктокхаме болга кІоаргга кхета а деш, ший ханнахьа колхозаши совхозаши кхоачам хиллал йолча инструментаца а инвентараца а Іалашъе декхарийла болча респотребсоюза, сельхозснаба хьалхле лелаераша шоай болх эргабаккха беза.

1958 шу лаьттанца болх беш хьахулача а хьайбаех йоахача продуктай производство чехкка лакхъеш дола шу а хинна дІаотта деза. Из декхар кхоачашдарна партийни, советски, лаьттан органий, колхозий, совхозий, МТС-ий, РТС-ий низаш тІадерзадаь хила деза республике йолча торонех бизза пайда эцарна, дІайийнача культурашка хьажа а доакъараш кийчде а ду балхаш ший ханнахьеи дикеи чакхдахарна, лаьттанца беча а хьайбаш леладеча а балха культура лакхъярна, республикан дика пайда луш долча лаьттаех бизза пайда эцарна къахьегама торонех а юртбоахама производствон материальни торонех а пайда эцарна.

Малгобекски райПО-н балхах

Дукха ха йоцаш «Сердало» газета редакцес Малгобекски райПО-н системан балхага хьажа рабселькоровски рейд йир. Укх лохехьа кепатох оаха рейда материалаш).

Укх юртбоахама аханара балхаш сихденначá хана Iалаьмате боккха лоархIам болаш да торговлен системан болх ларттIа вIаштIехьбаккхар а цунца къахьегамхой хьашташ де ма деззар Iалашдар а.

Малгобекски райПО-н доал дераша е езача бесса йоакхо ца яр бахьан долаш, бIаьстии эхкии деча балхашта кийчам баьбац райПО-н системе.

Цул совгIа дукха кхоачамбоацараш да райПО-н системан балха юкъе.

Дукха моттигаш я Советски торговлен бокъонаш кхоачаш ца еш а, уж телхаеш а.

Районе цхьанна а тика чу балха дувхаду, боамбе кIадах даь барзкъаш, балха бувхабу кога гIирс, тайп-тайпара гIаьленаш, конфеташ, кхыдола товараш дац.

Цхьаццайолча тикашка хIара денна наха эшаш дола сапа, тух доацаш а ханаш хул. КIезига я тикашка консерваш, чкъаьрий. Районе хьаьца корадоагIаргдац целаш, аьшка шодаш, иштта кхыйола боахама эша хIамаш.

Цхьанна тайпара бехказал хила йиш йоацаш да ерригача райПО-н системе 1956-ча ш. денз клеймени яь хIама озаши дусташи йола прибораш ца хилар.

ДукхагIа йолча тикай тархешка геттара кегаденна, лостам боацаш, тIаяздаь маьхаш доацаш дада товараш.

Дика яц общественни питанен предприятешкара порядок а. Белгалдоахаргда оаха райПО-н системера цхьадола кхоачамбоацараш:

Общественни питанен предприятешка

Iалаьмате эсала да общественни питанен чайнеши буфеташи чуйола цIенош, совйола продукташ лелае моттигаш яц.

Общественни питанен цхьанна а предприяте холодильни установка а яц. Хилац чайнешка колбасни а чкъаьрий а блюдаш, дулха а овощай а консерваш, Малгобекски районе хьадоаккхаш дола минеральни хий.

Богдасаров заведующи вола сельмаг

Районе дикагIа лоархIаш я Богдасаров заведующи вола тайп-тайпара кхачан а промышленни а товараш дохка тика. ЦIи иштта яле а порядкаш селла дика яц тика чу.

Ялатахи фуэхи дохкача кIадаш тIа, кхыча товараш тIа маьхаш хIана дац аьнна шийга хаьттача, Богдасаровс аьлар: «хьахаьттачунга нийсса дIаоал аза-м боагIа мах».

Тикачу къоастаяь пайщиккий тархе яц, Iалаьмате лоха я трикотажни товарий, берий кога бувхача гIирса, пасатий ассортимент. Во тов парфюмерен тIа хьалъэхка яда кийнаш. ХIама езара а дустара а прибораш клеймени яь яц.

Сурхоев заведующи вола автолавка

РайПО-н товаровед Ковальчук улло а хоаяь дIа-юха ухаш, лелача Сурхоева автолавка че геттара бIеха а ирча а я. Цхьанна а товара тIа язбаь мах бац. Цхьаккха тайпа конфеташ яц автолавкачу йохкаш.

Автолавкай керттера болх-шекар дохкалга ба. Ховш дац, малагIча бокъонах дохк Сурхоевс списках шекар.

Юкъерча Ачалкхерча тикачу

Во порядок я № 7 йолча, Торшхоев заведующи волча, юкъерча Ачалкхерча тикача. Нийсдаь а тIаяздаь маьхаш долаш а доацаш а тархеш тIа вIаштадехка дада цхьадола товараш. Пасаташ боккха гув а баь тархе тIа хьалъетта латт.

Къоастадаь дац тика чу фуэх дохка товараш, пайщикий тархеш.

Пседахера боахама товараш дохка тика

Эскиев заведующи волча Пседахерча боахама товараш дохкача тикача цхьаккха бел а, цел а, шода а, кхыдола боахама товараш а дац.

Тикачара ийс тайпа хьастамаш хьагуш а, маьхаш тIаяздаь тархе тIа Iодехка а дац.

Вывеска йоаца тика

«Ингушский» совхоза центральни усадьбе, № 8 йолча, Картоев заведующи волча, вывеска йоацача тикачу кIезига кхухь къахьегамхошта хиланза даргдоаца товараш. Кхыметтел сапа а тух а дац тикача.

Совхоза болхлошта хиланза даргдоаца балха дувхаду боамбе кIадах даь барзкъаш, балха бувхабу кога гIирс, цхьаккха тайпа даьтта, конфеташ, кхыдола товараш дац тикача. Тикача доададе бокъо йоацаш 28 тайпа мах бохбаь товараш да тикача.

Тархеш тIа ухка товараш групнех нийсдаь дац, царех цхьадараш маьхаш тIаязданза а да.

№ 2 йолча тикан балхах

Районерча тикашта юкъе йоккхагIа йола тика я Пседахера промышленнии кхачани товараш дохка, Матиев заведующи вола тика. Во тоаяьй тикачара витринаш, товараш шо-шой группах нийсдаь дац, масала. «Зипаш» яхача вывескана кIал тайп-тайпара барзкъаш, галантерейни товараш, керта тIа тохка хIамаш яда.

15 тумагара 18 тумага кхачалца мара мах боацача «смена» яхача фотоаппаратах 253 соми 75 кепиги дех.

* * *

Малгобекски райПО-н системан хIанзара керттера декхар къахьегамхой юрта боахама болхлой хьашташ кхоачашдар да.

Из декхар дизза кхоачашдарна кийчо яьяц райПО-ос. Цу деша бехке ва райПО-н председатель Ханиев, кхыбола райПО-н хьалхле лелаераш.

Районни партийнии советскии организацей хьалхле лелаераш а Нохч-ГIалгIай респотребсоюз а декхарийла ба райПо-н болх тоабе.

Рейдови бригада:
МЕРЖОЕВ Я. — № 1 йолча больницен бухгалтер,
ТЕБОЕВ Б. — РайПО-н общепита заведующи,
ДЗОРТОВ М. «Ингушски» совхоза плановик-экономист,
ГАЛАЕВ Х. М. — «Сердало» редакцен болхло.

„Комсомолец хьай цIи яле, сийдолаш лелае из цIи!“

Шаьлан района комсомольски организацен юкъе 1000 совгIа комсомолец ва. Денгара-денга шерлуш йоагIа из организаци. ТIеххьарча 5 бетта цигача хьаийцав 172 саг комсомоле, царех 21 нохчий йоI я.

Ленински комсомола сийлен гIулакхашца хьинаре дакъа лоац Шаьлан комсомольцаша. Дукха да цар дика гIулакхаш. Тахан царех цхьадараш дIадувцаргда вай.

Балха хьалха — комсомольско-кагирхой бригадаш я

Шаьлан районерча «Шалински», «Джалка» шин совхоза отделенешка вIашагI а ехкай, толаме болх беш а я комсомольско-кагирхой бригадаш. «Джалка» совхоза кхаь отделене вIашагIъехкай комсомольско-кагирхой тракторни бригадаш: 1-гIча отделене — бригадир Дукаев Усан, 3-гIча отделене — бригадир Абубакаров ЯрагIи, 4-гIча отделене — бригадир Магомадов Абу а волаш. «Шалински» совхоза 4-гIа отделенерча комсомольско-кагирхой тракторни бригада керте комсомолец Киндаров Харон латт. Уж бригадаш белгалъювл машинаш дика лелаярца, болх цIена барца.

Дог раьза хинна тIаийцар кагирхоша шоай юрта укх шера сомийи комсийи бешамаш дIайогIаргья аьнна хинна хоам. Ше-ше из болх бе ваха гIерташ, кердача ОтагIера дукха комсомольцаши кагирхойи гучабаьлар. Царех вIашагIъеллар 60 саг гаргга чувоагIаш йола сомийи комсийи бешамаш лелаю комсомольско-кагирхой бригада. Цунна керте оттавир Умаров Султан.

ХIанз из бригада хьинаре къа а хьегаш, толаме кхоачащдеш йоал ше тIаийцаь декхар. Сомийи комсийи бешамаш дIайогIарна шоашта енна хинна задани 200 процент совгIа кхоачаш а йир, хIаьта 107 гектар бешамаш дIа а егIар хьинарерча кагирхоша. Къаьстта белгалбаьлар тIехдика къахьегарца кагирхой Ахмадов Султан, Лорсанов Леча, Абдулвахабов иштта кхыбараш а.

«Ер-м ше ма-ярра аптека я!»

Дукха ха йоацаш «Джалка» совхоза директор нов. Махитаров Христафори кадрай отдела заведующи Скороходова Клавдияи шоаш 5-гIча отделенерча хьайбай ферме болаш Iаьсий леладеча отар чу баьлар. Дlа-юха а хьежа дикача фусамнаьна цIа санна долча отарах цец а ваьнна, нов. Махитаровс аьлар:

— Ер-м ше ма-ярра аптека я!» — кIезига тIехьаийсаь нов. Скородова хьа а ийиха, тIатехар: — «Iлава, Iоязде хIанзехьа а приказ, Iаьсии леладеча Даурова Зураинеи Демильханова Асмаlиинеи ткъо-ткъо тума премеш ле аьнна».

Из эпизод цIаьхха дагаеха яц. Шоаш цIенеи дикеи беча балхах комсомолкаша-нохчий мехкараша Зураси Асмаlаси массехказа ийцаи ахчан премеш, каст-каста оал царна баркалаш. Цу мехкараша боккхача безамца леладу Iаьсии, масса хана а цхьалхе йолаш хулийт уж чудоакха отараш. Кагий бераш санна хьест цар шоай Iаьсий. Комсомолкаша цигача болх беча 9 бетта цаI Iасилг деннадац.

Боккхийча наха укх шера а гIо де лаьрхIад комсомольцаша

Дахача шера цIенош деча боккхийча наха гIо дарах Шаьлан района комсомольски организацес республкиан организацешта юкъе хьалхара моттиг яьккхар. Из бахьан долаш комсомольцашта ВЛКСМ-а обкомо совгIата мотоцикл елар, хIаьта республикан первични комсомольски организацешта юкъе шоллагIа моттиг яьккхача «Джалка» совхоза комсомольски организацена футбольни бутцай комплект а елар. Боккхий нах чIоагIа раьза бар комсомольцашта. Шаьла СССР-еи НГIАССР-еи Лакхехьарча Советашка хоржамаш даьча дийнахьа йоккха кIай модж а йолаш волча цхьан воккхача саго урна чу бюллетень Iочудохийташ аьлар:

— Аз кхадж тосс комсомола тIехьа!

Цу хана денз дицлац уж хоза дешаш комсомольцашта. Укх шера а лаьрхIад цар боккхийча наха цIенош хьалдарна гIо де: лардаш йохкаш, саман хьаеш, стройматериалаш хьатIа кхухьаш.

Керттера дар фуд аьлча, комсомольцаш, шоашта тIадиллача гIулакхах бехктокхам а лаьце, из кхоачашде гIертилга да.

— Комсомолец хьай цIи яле, сийдолаш лелае из цIи! — оал Шаьлан района комсомольцаша.

Iа. КОСТОЕВ.

ГIишлонашъярхой денна накъа долх

«Чечингстрой» яхача треста чуйоагIача производственни предприятей комбината растворно-бетонни узле болх беш йолча бригадан бригадир ва со. Бригадаца 19 саг ва. Бригадан коллектив цхьа барт болаши дика къахьегаши хилар бахьан долаш майна хьалхарча социалистически яхье «Чечингстрой» яхача треста коллективашта юкъе хьалхара моттиг яьккхар тха коллективо.

Май бетта 500 кубометр раствори (маркхали) бетони кийчъе езача, 15-ча мае 425 кубометр раствори бетони кийчйир тха бригадо.

Шоашка дIабенна болх тешаме кхоачашбеш дика балхаш дарца белгалбаьннаб, мотористаш н.н. Н. В. Слесарев, В. Р. Мершянский, болхло нов. I. Евлоев кхыбараш а. Ше балха вена дукха ха еце а ше дика болхло хилар хьагайтад болхлочо нов. Дудургов Хурана а.

ХIанз тIадоагIача строителий денна дикача къахьегама совгIаташца накъа яха кийчлуш я тха бригадан коллектив.

Н. ЖУКОВ,
КПП-н растворно-бетонни узела бригада бригадир.

„Призывника ди“

Грозне Кирова цIерах йолча культурани салоIамеи парке «Призывника ди» хилар. Укхаза призывникашца вIашагIкхетар духьа Сийлахьбоккхача Даьхен тIем тIа хиннараш, гарнизона эпсараши салтийи баьхкар.

Царна юкъе бар: Советски Союза турпалхой цIи хеза летчик нов. Караеви танкист нов. Калашникови, хьалха хинна полка комиссар нов. Зубрицкий, эпсараши салтийи н.н. Лукьянов, Девкин, Поляков призывникаш н.н. Хайбулин, Козьмин, Череповский кхыбараш а.

Боккхача безамца ладийтIар гулбеннараша Советски Союза Турпалхоша н.н. Караевси Калашниковси Даьхен тIемах даьча къамаьлашка. Призывникаша н.н. Хайбулинс, Череповскес, Козьминс дийцар, мишта кийчбу Грознен предприятеша укх шера гурахьа арме баха беза призывникаш.

Гулбеннараш салтий художественни самодеятельностен концертага хьежар, спортивни яхьашка хьежар, хIаьта «ТIема байракхашта кIал этта» яха кинофильм бIарга а дайра царна.

С. ШАМХАЛОВ.

БIаьстан ялаташ дIадера план кхоачашъяьй

Малгобекски районерча «Ингушски» совхоза планах дIае езаш 8160 гектар бIаьсти дIаювш йола культураш яр. 15-ча мая 9835 гектар бIаьсти дIаювш йола культураш дIайира совхозо, 1675 гектар план тIехкхоачаш а еш. БIаьстан культураш дIаер дIахо додаш да.

Дика болх бир нов. Гетагазов управляющи волча 5-ча отделене. Планал совгIа 150 гектар цхьан шера ювш йола буц дIайийнай отделене.

Дика болх барца белгалъяьннай бIаьстан культураш дIаера план тIеххоачашъяь нов. Дишниев Султан управляющи вола 4-гIа отделени.

МАГОМЕДОВ ХЬ.

Общественносто милицена гIо ду

Укх деношка Ленина цIерахча культуран Двореце вIашагIкхийтар комсомола горкомои Грознерча УВД хьалхле лелаерашеи парткомои вIашагIтеха бригадмильцийи комсомольски активаи собрани. Бригадмильцаи комсомольски активаи общественни порядок лораеш 1957 шера баьча балхахи 1958 шерарча декхарехи лаьца доклад йир НГIАССР МВД Министра заместитела нов. Шадринс.

— ХIанза дукха ба вайна юкъе зуламаш дераш, общественни порядок телхаераш, харцахьа лелараш, — аьлар докладчика, царна духьал лелабу къовсам цахаддаш лелабе беза, хIаьта милицен органашта общественносто новкъостал деш ца хилча из гIулакх толамца чакхдаккха хала хургда. Партийнии комсомольскии организацеша, ерригача общественносто доккха гIо ду милицена масса а тайпара зуламдеш, харцахьа лелаш, советски закон телхадеш, наха сатийна баха паргIато ца хулийтараш гучабаха, хьалувца. Грозне 800 саг ва иштта милицена гIо де (бригадмильцаш) вIашагIкхийтта. Цар тIеххьарча хана доккхий зулам даь 54 саги, кIезигагIа зуламаш даь 240 саги, общественни порядок телхаеш хинна 1000 гаргга саги, кхы дукха паспортни режим телхаеш хиннараши спекулянташи гуча а баьхаб хьа а лувцийтаб.

ДIахо докладчика а докладах къамаьл даьча Киселевси (Орджоникидзевски районерча комсомольски штаба начальника заместитель), Котовси (Ленински районерча комсомольски штаба начальника) иштта кхыбарашеи белгалдаьккхар, хIанз культуран паркаш, клубаш кхыйола салоIара моттигаш хьайийлача хана къахьегамхошта сатийна салоIатилга Iалащдар мел лоархIаме да, хIаьта малагIча тайпара дикагIа дIабохьалургба из болх, малагIа новкъарленаш хул цунна духьал. Городерча районий комсомола инициативах арадувлача сатирически пенгазетий кхоачамбоацараш а дийцар цар.

Дикача балхаца белгалбаьннараша хоастора грамоташ а кхы дукха маьхе совгIаташ а делар. ВЛКСМ ЦК грамоташ ялар шиннена, Нохч-ГIалгIай ВЛКСМ обкома грамоташ — 12 сага, ВЛКСМ ГК грамоташ — 25 сага, хIаьта Облсовпрофои, Грознен горисполкомои, НГIАССР МВД-аи граматаши пхьарсагIа доахкаду а истола тIа лоаттаду а сахьаташ а, кхы дуккха маьхе хIамаши йолаш совгIаташ а делар кхы кховзткъа гаргга сага.

Иштта милицен органашта новкъостал дарца къахьегамхошка сатийнагIа баха, паргIата салаIа, къахьега торо хулийтаргья.

С. КОТИЕВ.

Культуран комсомольски трехлетка

Боккха лоархIам бу Шаьлан района комсомольски организацес культуран комсомольски трехлеткана. Вешта хила йиш а яц-кх: трехлеткас лерхI вай республика юхаметтаоттаярца наьха кхетам, культура лакхаяккхар, городаш, юрташ тоаяр. Из лоархIаме а сийлен а гIулакх комсомольцаша шоашта тIаийцад.

Цхьа бутт совгIа ха мара аьннаяц культуран комсомольски трехлетка йолаенна, цхьабакъда хIанзахьа а холуш да Шаьлан района комсомольций гIулакхаш. Масса юрташка, первични организацешка собранешка хинна, белгалдаьд первични организацен а хIара комсомольца а декхараш. Колхозное, Мескар-Юрт, Германчук, Белатай — еррига а 8 юрта хьалъе лаьрхIад клубаши библиотекаши. Тоаергья хIанз йолаш йола культуран учрежденеш а. Масса юрташка хьалъе лаьрхIад тайп-тайпара спортивни гIишлонаш. Шалински совхоза центральни усадьба йолча Колхозное юрта комсомольцаша хьоттехьа а болабаьб из болх. Кийчъяьй волейбольни площадка, кийчъеш латт стадион а.

Цхьан-шин шера йоазув Iомаде деза йоазув ца ховча наха.

— Из бокха бехктокхаме болх, — дувц комсомола райкома секретаро Киндаров Iабдуллас, — комсомольцаша хьехархошеи лакхерча класий дешархошеи шоашта тIаийцаб, хIаьта цар из болх дог раьза долаш дIа а хьу.

Тайп-тайпарча моттигий тайп-тайпарча хьалашка хьежжа вIашагIъехкай йоазув Iомадара семинараш, группаш. Цул совгIа, занятеш фермашка а, бригадашка а вIашагIъехк.

Районни комсомольски организацес дикка толамаш даьхад бахархошта юкъе книжкаш доаржадарна. ТIехь-тIехьагIа дукхагIа хул библиотекашкара дешархой-нохчий. Нагахьа санна хьалха библиотекашка ухаш хиннараш дукхагIа маIа нах хиннабале, хIанз тоъала дукха ба книжкаш дешархошта юкъе кхалнах а. Къаьстта дукха ух кхалнах библиотекашка болх беш нохчий кхалнах болча моттигашка. Иштта, кердача АтагIерча библиотекан заведующена комсомолкана Бибулатов Зурайна карагIдаьннад дуккха нохчий мехкарий библиотеке ухилга вIаштIехьадаккха.

Iал. УСМАНОВ.

„Ингушски“ совхоза 2-ча отделене

Нов. Коригов управляющи вола «Ингушски» совхоза 2-гIа отделени хьажкIаш дIайийна яьннай.

Дика балхаш дир отделенерча дукхача механизатораша а болхлоша а.

Масса хана сменни нормаш тIеххоачаш а еш дика балхаш, дир трактористаша Цечоев Iабдал Мажита, Цечоев Хьусена, Арчаков Хажа-Мурада. 110—120 процент тIеххоачашйора цар балха нормаш. Иштта нормаш тIеххоачаш а еш балхаш дир прицепщикаша Ваделов Саварбекеи, Мержоев Мовлат-Гиреи. Кодзоев Васан-Гиреи. 110 процент тIеххоачашъяьй цар балха нормаш.

Тракторни бригада болх дика вIаштIехьабаьккхаб нов. Келиговс.

ДЗОРТОВ М.,
«Ингушски» совхоза плановик-экономист.

Нохч-ГIалгIай АССР дукха бераш долча ноаношта „Матерински слава“ яха орденаши „Медаль материнства“ яха медалаши яларах

Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

СССР Лакхехьарча Совета Президиума 1944 шера 18 августа арадаьккхача указага хьежжа совгIаташ лулда:

«Матерински слава» яха I-ча степена орден ийс бер а даь уж хьалкхедаьча ноаношта:

1. **Арапиева** Махьмада Забрата — цIен нанна, Малгобек.
2. **Арсаханова** Барета — Грознен Сталински района Черноречье яхача поселкерча цIен нанна.
3. **Тарамова** Букуйна — Грознен Орджоникидзевски районерча цIен нанна.

«Матерински слава» яха II-ча степена орден бархI бер а даь уж хьалкхедаьча ноаношта.

1. **Ажибулатова** Евгения Емельяновнана — Шелковски района Сталина цIерахча колхоза колхозхочоа.
2. **Глушко** Анна Васильевнана — Наурски района Калиновски комсий совхоза поселкерча цIен нанна.
3. **Голова** Вера Григорьевнана — Малгобекерча цIен нанна.
4. **Килоева** Хоахой Мадината — Назрановски района Наьсарен Вокзалерча цIен нанна.
5. **Липчанская** Елена Матвеевнана — Малгобекерча цIен нанна.
6. **Магомедова** Захрина — Курчалоевски района Орджоникидзе цIерахча колхоза колхозхочоа.
7. **Никаева** Пашата — Грознен Ленински районерча цIен нанна.
8. **Цинцаева** Айбика — Грознен Орджоникидзевски районерча цIен нанна.

«Матерински слава» яха III-ча степена орден ворхI бер а даь уж хьалкхедаьча ноаношта.

Аслаханова Палада — Ачхой Мартановски района Ачхой-Мартан яхача юртарча цIен нанна.

2. **Ахматаева** Маддана — Гудермесерча цIен нанна.
3. **Бултыгова** Миспаха — Курчалоевски района БIачи-Юртарча цIен нанна.
4. **Бурханова** Насарта — Курчалоевски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза колхозхочоа.
5. **Джабраилова** Марияна — Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартан яхача юртарча цIен нанна.
6. **Ирасханова** Зинаида Александровнана — Курчалоевски района Центарой юртарча цIен нанна.
7. **Колойтанова** Наталья Гавриловнана — Сунженски района Орджоникидзевски станицерча цIен нанна.
8. **Митюхина** Леонида Петровнана — Шелковски района № 6 йолча совхоза болхлочоа.
9. **Молчанова** Анна Дмитриевнана — Малгобека аптекан болхлочоа.
10. **Накаева** Жансара — Ачхой-Мартан района Ачхой-Мартанерча цIен нанна.
11. **Николаева** Мария Герасимовнана — Сунженски района Нестеровская яхача станицерча цIен нанна.
12. **Сан** Александрана — Шелковски района Шелковская яхача станицерча цIен нанна.
13. **Ташкаева** Тамарийна — Курчалоевски района Курчалоерча цIен нанна.
14. **Троицкая** Мария Михайловнана — Ачхой-Мартановски района Лермонтовски совхоза болхлочоа.
15. **Усанова** Татьяна Николаевнана — Малгобека Вознесенски станицерча цIен нанна.
16. **Хаджаева** Залпуна — Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартанерча цIен нанна.
17. **Хамчиева** Хьамзата Маддана — Малгобекерча Заготзернон болхлочоа.
18. **Хинчагова** Соня Давыдовнана — Шелковски района Коби яхача юртарча цIен нанна.
19. **Чаниева** Лемка Сулеймановнана — Малгобекерча цIен нанна.
20. **Шатаева** Курсума — Курчалоевски района Курчалоерча цIен нанна.

«Медаль материнства» яха 1-ча степена медаль ялх бер а даь уж хьалкхедаьча ноаношта

1. **Ан** Надеждана — Сунженски района Орджоникидзевски станицерча цIен нанна.
2. **Астамирова** Аьсет Алиевнана — Грознен Сталински района № 4 йолча стройуправленен болхлочоа.
3. **Баскакова** Мария Федоровнана — Шелковски района Греженская станицерча цIен нанна.
4. **Волошина** Екатерина Ивановнана — Шелковски района Коминтерна цIерахча колхоза колхозхочоа.
5. **Галаева** Зояна — Ачхой-Мартановски района Саь-МуIашкарча цIен нанна.
6. **Генаева** Яхийта — Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартанерча цIен нанна.
7. **Давыдова** Мария Ильиничнана — Шелковски района Коминтерна цIерахча колхоза колхозхочоа.
8. **Евлоева** Аьсета — Грознен Ленински района цIен нанна.
9. **Ибриева** Нетира — Курчалоевски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза колхозхочоа.
10. **Идрисова** Исита — Надтеречни районерча Надтеречное яхача юртарча цIен нанна.
11. **Иванова** Анна Карповнана — Ачхой-Мартан районерча Ачхой-Мартанерча цIен нанна.
12. **Исмаилова** Кокийна — Ачхой-Мартановски районе Ачхой-Мартанерча цIен нанна.
13. **Кривцова** Мария Васильевнана — Грознен Ленински района цIен нанна.
14. **Кузичева** Мария Сергеевнана — Гудермесерча цIен нанна.
15. **Насуханова** Мария Степановнана — Надтеречни района Озерное яхача юртарча цIен нана.
16. **Тутханова** Сацита — Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартанерча цIен нанна.
17. **Уразалиева** Джамала — Шелковски районе Гребенская яхача станицерча цIен нанна.
18. **Хаджаева** Майната — Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартанерча цIен нанна.
19. **Харитонова** Ульяна Ефимовнана — Грознен Ленински района цIен нанна.
20. **Цикеева** Зарипа — Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартанерча цIен нанна.
21. **Чурсинова** Татьяна Федоровнана — Сунженски района Орджоникидзевски станицерча цIен нанна.
22. **Шахова** Антонина Алексеевнана — Сунженски района Орджоникидзевски станицерча цIен нанна.
23. **Эдигова** Маккийна — Курчалоевски района Курчалой юртарча цIен нанна.
24. **Эльмурзаева** Жаужана — Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартанерча цIен нанна.
25. **Юсупова** Буча Хажбиевнана — Надтеречни районерча Гвардейское яхача юртарча цIен нанна.

«Медаль материнства» яха II-ча степена медаль пхи бер а даь уж хьалкхедаьча ноаношта.

1. **Абубакарова** Думала — Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартанерча цIен нанна.
2. **Алимурзаева** Загрийна — Шелковски района Коминтерна цIерахча колхоза колхозхочоа.
3. **Ашурлаева** Рукъета — Гудермесски района Новогрозненски поселкерча цIен нанна.
4. **Баймурзаева** Айханта — Сталински района Черноречененски поселкерча цIен нанна.
5. **Баймурадова** Кузу Заявдиевнана — Шелковски района Червленная яхача станицерча цIен нанна.
6. **Башаева** Зулпийна — Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартанерча цIен нанна.
7. **Биякаева** Зайната — Шелковски района Ленина цIерахча колхоза колхозхочоа.
8. **Бугаева** Майната — Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартанерча цIен нанна.
9. **Воронцова** Прасковья Семеновнана — Гудермесерча халкъа суда болхлочоа.
10. **Гайтукиева** Мунимата — Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартанерча цIен нанна.
11. **Галаева** Зояна — Ачхой-Мартановски района Самашкерча цIен нанна.
12. **Денилханова** Медина — Курчалоевски района Ленина цIерахча колхоза колхозхочоа.
13. **Долгова** Таисия Андреевнана — Надтеречни района Лакха Новре яхача юртарча цIен нанна.
14. **Дудаева** Медела — Курчалоевски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза колхозхочоа.
15. **Зурабова** Халипата — Шелковски района Кирова цIерахча колхоза колхозхочоа.
16. **Исрапилова** Айна Магомедовнана — Надтеречни района Минеральное яхача юртарча цIен нанна.
17. **Кадырниязова** Амината — Шелковски района Ленина колхоза колхозхочоа.
18. **Кадырова** Марьям Матиевнана — Надтеречни района Лакха Новре яхача юртарча цIен нанна.
19. **Касинова** Валентина Ивановнана — Шелковски района Сталина цIерахча колхоза колхозхочоа.
20. **Краюшкина** Анна Ивановнана — Надтеречни района Знаменка яхача юртарча цIен нанна.
21. **Магай** Ольга Кузьминичнана — Шелковски района Коби яхача юртарча цIен нанна.
22. **Махмудова** Кокийна — Курчалоевски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза колхозхочоа.
23. **Мачукаева** Липхана — Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартанерча цIен нанна.
24. **Мурдалова** Яхийна — Грознен Сталински районерча цIен нанна.
25. **Мучаева** Рукъета — Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартанерча цIен нанна.
26. **Нагуманова** Гуруйна — Шелковски района Ленина цIерахча колхоза колхозхочоа.
27. **Плиева** Ламза Артемовнана — Шелковски района Коби яхача юртарча цIен нанна.
28. **Свиридова** Татьяна Ивановнана — Шелковски района Коминтерна цIерахча колхоза колхозхочоа.
29. **Сулейманова** Пахтана — Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартанерча цIен нанна.
30. **Сулейманова** Булуйна — Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартанерча цIен нанна.
31. **Тумаева** Мария Герасимовнана — Грознен Сталински района № 4 йолча цIеной управленен болхлочоа.
32. **Хамбулатова** Хамсат Аюбовнана — Грознен Старопромысловски районерча цIен нанна.
33. **Цициева** Дагийна — Курчалоевски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза колхозхочоа.
34. **Цукаева** Яхийта — Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартанерча цIен нанна.
35. **Химикова** Маккийна — Гудермесски района Брагуны яхача юртарча цIен нанна.
36. **Хинчагова** Мария Карумовнана — Шелковски района Коби яхача юртарча цIен нанна.
37. **Чучаева** Дикийна — Курчалоевски района Ленина цIерахча колхоза колхозхочоа.
38. **Эдальсултанова** Айзийна — Надтеречни района Лакха Новре яхача юртарча цIен нанна.
39. **Элимханова** Зайнапа — Грознен Сталински районерча цIен нанна.
40. **Эрежепова** Кистамана — Шелковски района Ленина цIерахча колхоза колхозхочоа.
41. **Янарсанов** ТIурий Сахара — Назрановски района Пхьиле-къонгий юртарча цIен нанна.
42. **Ясаева** Совдата — Грозненски района Алхан-Калерча цIен нанна.
43. **Яхьядова** Комсина — Курчалоевски района XX-ча партсъезда цIерахча колхозерча колхозхочоа.
44. **Югай** Марияна — Шелковски района Шелковски станицерча цIен нанна.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель
И. АЛМАЗОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Секретарь
М. КОМАРОВ.

1958 шера 15 май.
Грозный.

Гудермесски машинистий толамаш

Беза мухь тIа болча поездашца итт эзараш тонн мухь совгIа кхухь, хIара денна, беза мухь тIа бола поездаш кхувларна бола къовсам дIахьоча Гудермессан машинисташа.

Социалистически Къахьегама Турпали, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутати, цIи хеза машинисти волча нов. Радченко бригадас дIабахача бетта 15 эзар тонн совгIа мухь бехьаб 43 беза мухь тIа болча поездаца, шиъ-ах тонн доагам, а кходаьд. Уж тайпа ийс ийс беза мухь тIа бола поезд йигай машинисташа н.н. Кулименкоси, Малиновскеси. Беза мухь тIа бола 10 поезд йигай тепловоза водитело нов. Евдокимовс.

Цу ерригача хана Гудермессан машинисташа беза мухь тIа бола 2.329 поезд йигай. Цу поездашца цхьа миллионал совгIа х[illegible]къа-боахама мухь а бехьаб.

Сийлахьа юбилей

№ 6 йолча машиннаькъа школан коллективо сийлахьа юбилей дездир. Машиннаькъахой берашта из школа йилла 60 шу даьннад.

Эзар воспитанник арахийцав цу школас, хIанз предприятешкеи, заводашкеи машиннаькъа транспортеи балха боахк уж. Цхьабараша лакхера образовани а йолаш институташка болх беш ба. Дукха медицински болхлой а кийчъбаьб школо.

Юбилей дезде баьхкар, цу школан воспитанникаш, Грозне баха н.н. Скопа, Миндарь, Пригоров, Величко, иштта кхы бараш а.

Моаршалла дешаш тIаяздаь дукха письмош даьхкад вай даьхен городашка бахача, дукха школе дийшача новкъосташкара. Грозненски машиннаькъа узлан предприятес, мах бола подаркаш елар юбилейни вечере, школана.

Хьаьши, дешархой творчествон выставкага сакъердалуш хьажар, выставке хьахьокха оттаяьраш дешархой кулгашца яь масехк бIаь экспонаташ яр.

Школан къаьнагIа болча хьехархошка Романовагеи, Глембойцкегеи, Пчелинскоегеи иштта кхы дуккхачаргеи гулбеннараша дег тIара дIайха моаршал делар.

Торжественни линейке, школан комсомольскийи пионерскийи организацей викалаша, лохерча а лакхерча а классашка дагIача бераша дешарах даьхача толамех рапорт делар.

С. ВОРОНИН.

Доазол дехьара

Франце этта политически гIулакх

ПАРИЖ. (ТАСС). Парламента шинна палато могадаьчул тIехьагIа Франце кхаь бетта чрезвычайни гIулакх оттарах дола закон чIоагIдир. Цу законах правительствони шоаш йолча моттиге цун органийи бокъо я общественни порядок лоаттае а республикански законаш лораде а.

Аьрдехьарча печато белгалдоах, цу законо паччахьалкхен Iаьдала бе йохк подрывной элементаш юхатоха а республикеи демократически бокъонаши лорае а йиш йола тороваш, яхаш.

Къаман оборонан Министерствос тIема гIулакхерча наха йоагIа отпускаш ца луш совцаяьй; шоай доакъащца боаца эпсараши салтийи IалаьмтIе чехка тIабахка беза тIема округий командующей карахургболаш.

Газеташа хоамаш ду, эскара юкъера эпсараш а, хIаьта иштта мехка тайп-тайпарча городашка гражданаш а лийца хиларах. Париже лоархIам боллаш чIоагIдаьд официальни учрежденеш, хьаьта иштта радиостанцеш, телеведени, Франс Пресс агентство лораяра ха.

Франце фашисташа ду тийшабалхаш дIахо кхухьаш да. Ховш долча тайпара, чIоаггIа хIама дохадеш йола бомбаш корайир экономикан министерствон а чухьарча гIулакхий министерствон а зданешка. Марселе, коммунистически партен моттигерча федерацен помещене бомба ийккхар, доккха зе а деш.

Министрий Совета председатела Пфлимлена французски правительствон юкъе хувцамаш дир. 15 мае денз министрий совета председатела заместитель волча Ги Моллела совгIа, кхы а социалистически партен кхо член — чухьарча гIулакхий министрал оттаваь Жюль Мок, финансай министрал оттаваь Альбер Газье, портфель йоаца министрал оттаваь Макс Лежен. Чухьарча гIулакхий министр хинна радикал Морис Фор европейски организацей гIулакхий министрал оттаваьв. Алжире этта гIулакх къоастаде министрий совета заседани я еш, беррига членаш юкъе а болаш.

Фашисташа леладеча тийшабалхашта дорхъенна духьал я французски демократически общественность. Парижски района строительнии металлообрабатывающии промышленноста предприятей 50 эзар болхлочо лоацдача ханара забастовка йир. Иштта забастовка еш бар Фирмини яхача города Лохера Сена яхача департаментерча 30 предприятей 7 эзар металлист, Марсела, Лиона, Нанта, Безьен, кхыча городий заводий а фабрикай а дуккха бола болхлой.

Парижа Пюто, Монтрей, Сен Дени, Сюрен, Женвилье, Сент-Уж, Аньер яхача пригородашка фашистий тийшабалхашта духьалара демонстрацеш хилар. Столицан Орли яхача аэропорта эзар совгIа болча механикашеи болхлошеи забастовка йир инарал Де Голлес «республикера Iаьдал бе долла кийча ва» ше алара духьал.

Республика лораяра митингаши собранеши хилар Лионе, Руане, Бордо, Бресте, Безансоне.

Берригача мехка хьахулаш латт фашисташта духьалара комитеташ. Кальвадоса департамента комитета юкъе вахар тайп-тайпарча организацей 17 викал. Из санна йола комитет яьй Буаш-Дю-Рона департаменте а. Од, Лохера Шаранта, Луар, Шер яхача департаменташка коммунистически, социалистически, радикал-социалистически партей моттигерча организацеша баха нах тIахьийхар реакционераша лехараштa духьал цхьоагIо а фийлал а йолаш хиларна.

ТIема-фашистски тийшабалха духьал французски халкъо лоаттабеча къовсамца шоаш барта хилар кхайкадеш доазол дехьара дукха посланеши телеграммаши ух французски коммунистически партен центральни комитете а «Юманите» яхача редакце а.

Япони. Японски правительствон безам ба, Фудзияма яхача лоаманна къилбаседан оагIонгахьа уллача, хьалхагIа, американски полигон хиннача, шоай тIема низаш оттаде. Дукха ха йоаццаш гонахьа ухкача юрташка бахача 500 гаргга болча ахархоша демонстраци йир. Цар, шоашкара дIадаьккха лаьтта юха дехар.

Сурта тIа: Фудзияма лоаманна юхxе гулбенна ахархой

Джапан Прессан агентствон сурт.

Корейски Халкъа-Демократически Республика. Паччахьалкхен Пхеньянски боахаман кхашка бIаьстан ялат дIадувш ба.

КНДР Центральни телеграфни агентствон сурт.

Францен генеральни штаба начальник гIулакха тIара дIавалар

ПАРИЖ. (ТАСС). Французски тIема низий генеральни штаба начальник инарал Поль Эли гIулакха тIара дIаваьлар. Генеральни штаба начальникал хьожаваьв инарал Анри Лорийо.

Парижерча газетий обозревателаша йоах, инарал Эли гIулакха тIара дIавалар хиннад паччахьалкхенна духьал дьккхача гIулакха юкъе хиларах дегабуам баь вола фецарча тIема ши инарал Шальи Мартени гIулакха тIара дIабаха аьнна правительствос баьча соцама тIагIолла.

Германен федеративни республика. Гамбурге, дийнахьа а бусс а ратуши зданен площаде болхлойи интеллигенцен викалаши латт «Атомни бомба кхессар, цу бомбо вургва» яха плакат лорадеш.

Центральбильда сурт.

Нохч-ГIалгIай Совнархоза керда журнал

Нохч-ГIалгIай Совнархоза массаза а арадувлаpгдола кепа йоазон орган — «Технико-Экономически бюллетень» яхача журнала хьалхара номер араяьннай. ХIара бетта цкъа арадуврга из журнал.

Нохч-ГIалгIай экономически административни района халкъа боахама Совета председатело В. Р. Рябчиковс яьзъяьча «Нохч-ГIалгIай мехка промышленности гIирсаш хьалдари дIахо айдарга» яхача статьяца йолалу из номер.

Статья тIа дувц укх тIеххьарча бетташка Совнархоза предприятейи гIишлош хьалъеча моттигийи балхий итогах, Нохч-ГIалгIай экономически районе промышленностани гIишлош хьалъяреи деррига доакъош дIахо дегIадоаладара наькъаш а хьахьокх цу тIа.

«Производстван вIашагIтохами экономикеи» яхача даькъе яьзъя я, Совнархоза мехкдаьтта доаккхачеи газовии промышленностан Управленен керттерча геолога А. И. Цатуровс, «Нохч-ГIалгIай экономически районе геолого-разведочни балхаш шердарна а мехкдаьтта доалла керда моттигаш кийчъярна а йолча торонех» яха статья, «Нохч-ГIалгIай Совнархоза промыслашка гидравлически хьисапера тIоанаш дохадар леладарах» инженера Т. С. Маркарьянца статья, Грозненски мехкдаьттан института доцента, технически Iилмай кандидата А. И. Гужова «Газофракционирующи колоннай балха ахкан а Iана хана а йола режим вIашагIйоллapax» йола статья, Совнархоза производственно-технически отдела начальника заместитела В. Н. Белоусовс «Комсаш лелаяри чхьагIар даккхари дегIадоаладара наькъех» яха статья а.

«Техникани технологеи керда дарех» йолча разделе эксплуатационнии нагнетательнии скважинашта тохкамаш дарна радиоактивни изотопех пайда эцарах дика кхетам луш статья язъяй «Грознефтегеофизика» треста инженеро Н. П. Рухлинас.

Грозненски мехкдаьттан Iилматохкама института контрольно-измерительни приборий лабораторен начальника Б. Е. Вотлохина ший статья тIа дувц тIоаний гидроразрыв хилча коачача хIаман давленеи цун дIаахарнеи контроль лелаю кердача электронни приборех. «Гипрогрознефта» инженера нов. Б. И. Бурштейна язъяй, нефтезаводски газови компрессорни вентиляцен керда схема ювцаш статья.

«Производстван новаторийи хьалха латтарийи опытах» йолча разделе язъя я, Совнархоза производственно-технически отдела начальника заместитела Л. И. Курачинскес «Рационализатораш технически прогресса къовсам лелабеча» яха статья, хIаьта иштта производстван новаторех массехк статья а я.

Нохч-ГIалгIай Совнархоза балхах а мехка кхыча Совнархозий балхах а дола хоамаш да номер тIа.

Дика чакхдаккха шоллагIча ах шера газеташтеи журналаштеи нах яьзбалар

ХIанз укх сахьате чакхдоаккхаш да 1958 шера шоллагIча ах шера газеташтеи журналаштеи нах яьзбалар. 10-ча июнага кхаччалца наха юкъе доаржаде дезаш да 80 эзар экземпляр тайп-тайпара газеташи журналаши.

НГIАССР автономи сиха юхаоттаеш хилар а цун лакхехьара органаш харжар а бахьан долаш, укх шера шоллагIча ах шера царна язбалара кампани, вай республикан къахьегамхой политически производственни хьинар чIоагIа айдаларца чакхдаргда.

Из ишта хиларца доккхий декхараш латт советско-партийни кепайоазонна хьалхашка. Цун декхар да, республика юхаметтаоттаяра гIулакхаш, халкъа боахама керттерча доакъой планаш кхоачашъяр хIара дийнахь шоай оагIош тIа дувцар.

ХIанз укх сахьате цкъара йола центральнии моттигерчеи газетийи журналийи тираж 226 эзар экземпляр я, цхьабакъда ала дезаш да вай республикана оттаяь планови тиражаш йизза кхоачашъеш ца хилар. Хьалхарча ах шера йизза подписка я дIадоаржадаь дацар керттера лоархIам болча мехкдаьттани газови промышленностани, гIишлош хьалъяра техникан, юртбоахаман, культуран, халкъа дешара, унахцIено лораяра изданеш. Къаьстта кхоачамбоацаш лел центральнии моттигереи изданеш йоаржаяр укх районашка: Курчалоевски, Назрановски, Урус-Мартановски, Надтеречни, Грозненски-юрта районашка. Цу районашка ишта дизза дIадоаржадаьдац республикански газеташ: «Сердало», Ленина никъ» «Комсомольски племя», «Агитатора блокнот», иштта районни газети.

Кепа йоазув наха юкъе дIадоаржадарна цу тайпара вIашагIтохам ца хиларна бехке я связа органаши Союз-печати, цар болх мела лелабарах, царна мегаьдац шоай коллективаш а кепа йоазув доаржадеш бола общественностан актив а нах вIашагI а теха из болх бе.

Из ишта дале а цхьайолча районашка кепа йоазув наха юкъе доаржадарна бола болх кхоачамбоацаш лелаш хиларна бехке я района партен комитеташ, партийнии комсомольскии организацеш, цу гIулакха хьалхале ца лелаеш юстара латташ хиларах.

Партийни комитеташа массайолча хана тIахьожам лелабе беза связеи Союз-печатеи болх мишта лел хьожаш, царна гIулакхаца гIо де а деза.

ШоллагIча ах шера подписка яра кампани лелача хана ерригa культурас-ветучрежденеш, предприятеш, керда гIирсаш хьалду моттигаш, кхашкара станаш, бригадаш газеташца а журналашца а Iалашъе еза, хIара издани из эшача наха дIакхоачаеш.

Дикка шерде деза партийнии общественно - политическии изданешта нах язлулга. Газета «Правдана», журналашта: «Коммунист», «Партийни вахар», «Агитатор», «Философен дешаш», «Экономикан дешаш», «Керда ха», «Международни вахар», хIаьта иштта политически Iилмани хоамаш доаржадарна йолча брошюрашта лекцешта нах язлулга.

Хоадамболлаш тоаде деза отраслеви, производственно-технически, духхаьл цхьан гIулакха араяха изданеш: — мехкдаьттан, химически, машинно - строительни, иштта промышленностан кхыча доакъошта хетаяь изданеш наха юкъе йоаржаяр.

Партийни, профсоюзни организацеш а боахама хьалхале лелаечар а хьинаре дакъа лаца деза производственно - технически газеташи журналаши наха юкъе доаржадарна.

Предприятешка, керда гIирсаш хьалдеча, учрежденешка вIашагIтоха еза подписка ю пункташ.

Укх шера хьалхарча ах шера во чакхдаьккхадар районий газеташта нах язлулга Урус-Мартановски, Курчалоевски, Назрановски, Надтеречни районашка.

Подписка яра кампани чакхъяккхарца цхьана связа органаша шоллагIа дола декхар кхоачашде а деза — язбеннараштa ший ханнахьа газеташ а журналаш а дIакхачийтар. Ножай-юртовски, Веденски, Назрановски, иштта кхыча районашка цхьайолча совхозашкеи колхозашкеи почтальонаш къоастабаьбац, цунах газеташи журналаши яздаьрашка дIакхахьац, цунца хьаухаш дола газеташ, журналаш колхозий правленешкеи совхозий конторашкеи ухк, цига доаду уж дIа-юха а кхухьаш, хIаьта дукха подписчикаш газеташ а журналаш а доацаш бус.

Подписка ю кампани дика гIулакхаш карагIа а дувлаш кхоачашъярна, бахача наха юкъе кхетама болх боаржабе беза, подписка еча изданеех бола хоам шерагIа боаржабе беза, цу гIулакха рекламех, радиоца, моттигерча кепа йоазонах пайда эца беза, болхлой собранешка докладаш еш, газеташ а журналаш а дешачар конференцеш е еза.

ШерагIа доаржаде наха юкъе газеташи журналаши.

Н. ЧЕЖИН,
НГIАССР бувзама Управленен кепа йоазув дIадоаржадара отдела начальник.

Маца гургья Кулбужевна комсий беш?

«Ингушский» совхозе хинначарна бIарга ца гуш хила йиш яц цхьа гектар хиллал йола, центральни усадьбана юхxе улла, комсий беш.

Бакъда кастта, юкъе тIаьнна йоархIаш лакхъелча йовзарг йоацача яргъйолаш я комсий беш.

Юкъе хьалъягIача гIажамех ца яйзача хIанза а йовзаргъяцар комсий беш.

«Интушский» совхоза доалду кьакимаш а, совхоза директор Кулбужев а цхьаккха теркам беш ца хиларах, йоархIехи баьцахи хьал а йиза, я а яйна латт комсий беш.

Маца гургья Кулбужевна комсий беш? Фу гургда цунна, ший конторан юххера комсий беш а ца яйча?

МАГОМЕДОВ ХЬ.

Заводе, мехкдаьтта доврца лоаттабу къовсам лаьгIбеннаб

Мехкдаьтта зехьа ца дойта боккха болх бир Новогрозненски нефтеперерабатывающи завода коллективо дIадахача шера. Къаьстта дика къахьийгар завода комсомольцашеи кагирхошеи. Рейдови бригадаши контрольни посташи вIашагIа а ехкаш, насосий сальникашкареи кхыйолча моттигашкареи довш хинна мехкдаьтта хьагуча а доаккхаш сихонца уж ца дойташ соцадора цар. Довш дола мехкдаьтта лаьгIдара гIулакха IалаьмтIе дика рационализаторски предложенеш юкъейоалайир слесара нов. Ивановс, оператора нов. Чеховскойс, воккхагIа волча оператора нов. Горбатенкос кхыбараша а.

Укх шера коллективо социалистически декхараш тIаэцаш дош деннадар, довш дола мехкдаьтта нормаел 0,5 лохде, аьнна. Цхьабакъда, из декхар кхоачаш-м дац цо. Довш дола мехкдаьтта кIезиг де дезача, 4 бетта нормаел совгIа дукха тоннаш мехкдаьтта дайнад заводе. Цо хьагойт, завода хьалхле лелаераша, инженерно-технически болхлоша цу лоархIамеча гIулакха терко еш ца хилар. ТIехьарча хана завода комсомольски организаци а, цу гIулакха новкъостал деш яц (хьалхле лелаер нов. Дьяков). Харц хургдац заводерча цхьанна а инженерно-технически болхлочунна цу гIулакха дизза жоп доладац, аьлча. Расходамерий а замерий а прибораш талхарахи мехкдаьттан продукташ канализацен чура Iоухаш хиларахи дукха дов мехкдаьтта.

Къаьстта дукха мехкдаьтта дов № 2 йолча цехе (начальник нов. Мельниченко воккхагIа вола инженер нов. Иващенко). Цу цехе 4 бетта нормаел совгIа дуккха а мехкдаьтта доадаьд. Новкъосташа Мельниченкоси Иващенкоси довш долча мехкдаьттанца къовсам лоаттабе беза. Кхы дикагIа латтац № 1 йолча цехера гIулакх а (начальник нов. Каиров). Дукха ха йоаццаш цу цеха территоре трубопровод ийккхаяр. Цу ийккхаьча моттиге аьхка а аьхка сангар яьккхар. Из мехкдаьттах хьалйизар. Цу сангара чура мехкдаьтта хьалъувза аьнна насос оттаяьяр цкъарчоа. ХIанз, из насос дIа а яьккха, мехкдаьтта лаьтта Iоухаш да. «21-1» установканна гаьнна йоаццаш, иштта цхьаькха трубопровод а ийккхаяр. Из а дIакъовланзар 10 ди даьнначул тIехьагIа мара. Цу хан Iоихаь мехкдаьтта хIанз а дIадаккханза да.

Лаьтта Iойоассаяь уллаш реагент-католизатор я № 4 йолча цеха районе а. Из дIа-юха кхухьача бешкашкара Iаух. Католизатор Iо ца ухийташ соца ца лой а, лаьтта Iоихаьр хьалохьъе йиш ма йий. Цу гIулалакха, из чуйохка цхьа яьсса бешка оттайича тоъаргъя. Католизатора 1-н килограмма мах 7 сом ба. Цу гIулакха терко е декхарийла ва цеха начальник нов. Румянцев.

Мехкдаьтта довш дола бахьан гуча даккха йиш хилари, гуча даьнна бахьан сихонца дIадаккха йиш хилари бакъда. Паччахьалкхен рузкъа ца дойта къовсам лоаттабар — хIара нефтеперерабoтчика декхар да.

М. ЛУКИН,
«Нефтепереработчик» яхача завода газета секретарь.

ДIа мел хьежача кхоачамбоацараш

Бахархой сага сих дулх, шура, даьтта хилийтара гIулакха укх гарггарча шерашка Американ ВIашагIкхийттача Штаташта тIехьакхе аьнна юрта боахаман къахьегамхоша оттадаь декхар толамца кхоачашдеш йоахк вай мехкара колхозаши совхозаши.

Цхьабакъда из декхар доагтIача тайпара кхета а даь, кхоачашдар духьа къахьегаш бац «Назрановски» совхоза а цун цхьайолча отделеней а хьалхле лелаераш.

Доакъарийна а ялатийна а хьажкIаш миссел лоархIам болаш цхьаккха а культура яц. Мехкарча дуккхача колхозашеи совхозашеи яхь лаьцай укх шера хьажкIий хьувкъам лакхбарна. Цхьабакъда «Назрановски» совхоз кхыметтел хIанз дIайийна а яьннаяц хьажкIаш. Къаьстта во латт из болх Барсуковскии Экажевскии отделенешка. Ханнахьа дIайийна ца яьлча ханнахьа доалде а Iунал де а йиш хургъяц хьажкIашта, хIаьта цунах цар хьувкъам лоха а хургба.

Кхы а вогIа латт хьайбашта доакъар кийчдара гIулакх. 3600 гектар цонаш я совхоза укх шера хьакха а вIашкатоха а езаш. Цхьабакъда цхьаккха отделени йол а е кхыйола доакъарийна мегаргйола баьцаш а хьакха йоалаеннаяц, кхыметтел хIанз а вIашагIъехкаяц мангал хьокха бригадаш.

1957 шера ханнахьа а дика а доакъар шортта Iалаш ца дар бахьан долаш хьайбаш Iангара даха хала хилар совхоза, хIаьта цхьадараш сов тишдаларах довш моттигаш а хилар. Соахка отделенеша еррал доакъар кийчдаьд оаха яхаш хьачутийнна сводкаш харц хилар гучадаьлар дукха ха йоаццаш с/хоз. управленера саг юкъе а волаш совхозо даьча тохкамах. Совхозага хьачутийннача сводкаш тIа 141 эзар центнер хинна силос, бокъонца кIоагаш дуста а дусташ техкачул тIехьагIа 80 эзар центнерал кIезигагIа хилар. ХIаьта вож дола гIожа доакъараш а 33 процент мара кийчдаьдацар.

IалаьмтIе во латт совхоз кхашка дIайийнача культураштa макха баккхара а культиваци яра а болх.

Кхы мелдола балхаш а IалаьмтIе ледара лел совхозе хьалхле лелаераша йоагтIаш йола йоакхо ца яр бахьан долаш.

Гой-хьогI уж гIалаташ партен Райкомаи Наьсарен райисполкомаи?

Гу. Царна ца гуш хила йиш а яц уж.

Нагахьа санна совхоза директора нов. Костюка шийна уж гIалаташ бIарга ца гойя, уж цунна бIаргадойта а, балха юкъера уж дIадахарна эшар де а декхарийла я района хьалхле лелаю организацеш.

Тхьога язду

„Карт“ яь ецаре бакъахьа яр

Наьсарен районе Кантышеве, Ленина а Сталина а памятникаш долаш, къона гаьнаш а яьгIаш, дика парк я. Юртарча кагийча наха IалаьмтIе дика салаIа моттиг яр из.

Укх шера лаьттан тIа буц ялларца доахан дажа доладелар цу парке. Цхьан оагIорахьа карт ящар цун. Из парк карт а яь, тоае аьнна тIадиллар «Октября 40 шу» яхача совхоза хьалхле лелаераштa. Цар из парк аьха а аьха йохайир.

Тхона хетачох-м доахан парке чу ца дувлийта из тайпа «карт» яь ецаре бакъахьа яр.

ДУДАРОВ.

Связисташ—рационализатораш

Грознен дистанцен связистий коллективе дукха изобретателаши рационализатораши ба. Къахьегама процесс лакхъярна, укх тIеххьарча хана лоархIаме предложенеш еннай царех дуккха бараша.

Гудермессан телефонни станцен питанен схема хувцаш лоархIаме предложени еннай электромеханика нов. Жуковскийс. Автоматически телефона станцера, еха моттигаш лаха новкъостал деш йола прибораш яьй, воккхагIа волча электромеханика нов. Сапрона. Автоматически телефонни стацен телефонисткай болх аттагIа хулийташ дола заказий стол дарна предложени еннай электромеханика нов. Тютюнниковс.

С. КЕРИМОВ.

Тхой клубе кинофильмашка маца хьожаргда тхо?

Первомайски юртсовето ахча телаш заведующи а волаш, клуб я ЭгIарча - Первомайске. Цхьабакъда, дIадахача шера пожарни инспектором кинобудка ца хилча болх бе бокъо а ца луш, укхаза кино хьокхаш хинна кинопередвижка соцаяьча хана денз клуб наггахьа собране еш хилча мара хьаеллац. Кинобудка ца хилар бахьан, клубе хьокха кинофильмаш сецад. Комсомольцашеи кагийча нахеи шоай низаца, Iана юккъе шозза воскресник а даь кинобудка хьалъяьчул тIехьагIа, юртсовета председатело нов. Цечоевс киноаппаратура чIоагIъе цементни лард, тахан-тахан йоларгья яха, пхи бутт баьннаб.

Кхо километр гаьна уллача, Первомайски культуран ЩагIа хьокхача кинофильмашка хьежа, ЭгIарча-Первомайскера ахар атта гIулакх дац. Цудухьа, клуб кинокартинаш хьокхаргдолаш тоаяр а колхозникай культурни хьашташ кхоачашдар а вIаштIехьадаккха декхарийла я Первомайски райисполкоми юртсовети.

ПОЛУПАН.
ХАМПИЕВ Т.
МЯКИЕВ С.

Сай безам бар ду аз

Вай советски мехкарча а дерригача дунен тIарча а къахьегамхошта деза да 1-гIа Май. ХIаьта вIаший юкъера безам совбаларца цар из дез а ду. Цхьабакъда, цар дезду из къахьегама дисциплина телхаярца а ца дездеш, из чIоагIъярца, къахьегама овсарле совъяккхарца. Ишта дезданзар укх шерара 1-гIа Май МагIалбикерча, нов. Вартаньянц заведующи волча обувной мастерске. Из мастерской я Грознерча обувной цIерагIча фабрикан, хIаьта МагIалбике цунна тIахьожаш организаци а яц. Цудухьа Май тIакхачалехьа ший виъэ сапожник а ийца, мастерскена чIега а теха Грозне цIаваха заведующи 6-гIча мая 11 сахьат даьлча мара балха ванзар. Болхбеш болхлой а болаш мастерской я тха яхаш ягIача обувной фабрикан администрацена бIарггой-теш заведующес ший лоIамагIа леладу балхаш? ХIанз-хIанза заведующи болхлой а боалабеш цIавоагIаргва яхаш касткаста сагоделе арайоалаш бIарг а лохкаш, кхы де хIама доацаш ягIаш бухгалтер а яр. Болх беш йола моттиг чIега теха хиларах ший болх бе йиш йоацаш ватIаш, МагIалбике вахаши цу мастерске сапожникалла болх беши вола Матиев Махьмад а вар 4, 5, 6 мае.

ДукхагIа пайда болаш хургбар аьнна хеталу цу мастерскен болх, тIехьа бIарг а боацаш из ший лоIамегIа лелачул а, хаьдда алапи а долаш цунна бухгалтери, хаьхои, заведующии лелавечул а, МагIалбикерча РайПО-га е артелага из дIаелча.

ЗЕМБУЛАТОВ.

Суда залачура

Да доагIаш даь таIазар

Караганде, Кировуголь № 12 йолча треста шахте откатчикал болх беш волча Евлоев Хьаджибикара шахтан начальникага нов. Шашановга балха ваха ха тIакхачанза вола ший воша Евлоев Умат-Гири балха дIаэца аьлар. Нов. Шашановс хьа воша зIамига ва, шахте болх бейта мегарг бац цунга аьлча, Евлоев Хьаджибикара ше кхыча балха хьожавар дийхар, нов. Шашановгара цунна а шийна духьале йича, Шашановна ворхIазза урс а теха шахтера болхлой юкъе а гIерта, ше даьрваь саг а аллийта веддачул тIехьагIа, цаI-ах шу даьккхад цо Iаьдалах лечкъаш лелаш.

Юххера 10 марта 1958 шера Назрановски районе, Сурхо тIа аькхан гIулакх, гучадаьлар цунгара цIаькха а: беша ловзаш доахкача пхи-пхи шу даьннача берий, Евлоев ИсмаIалий Iиссийи Мусийи чураж Iохийцай цо урс Iийтта, кхы а массехк чов а еш, тIаккха коа воаллача 61 шу даьннача воккхача сага Евлоев ИсмаIалийна кхозза чов а яьй. Ший ханнахьа, лораша дика новкъостал дарца бераши воккха саги ца болийташ кIалхара баьхар.

Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча суда выездной сессес хьайийлача судебни заседане, аьккхан хьисапе волча саг вийначунна топаш тоха суд кхайкайир. Де доагаш даьча таIазара суда залачу хиннараш дег тIара раьза хилар.

БОРИСОВ.

Редактора зам.
Дж. ХАМАТХАНОВ.

Тахан кинотеатрашка

Кинотеатре «Родина». «Иккаш ювхача циско керда леладаьраш». Долалу 9, 11, 1.

«Кхаь форда дехьа вахар». Долалу 3, 6, 9.

«Челюскинций» цIерахча кинотеатре. **«Иккаш ювхача циско керда леладаьраш.** Долалу 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.

№ 1 йола зIамига зал. **«Иккаш ювхача циско керда леладаьраш».** Долалу 9, 11, 1, 3, 5, 7, 9.

№ 2 йола зIамига зал **«Иккаш ювхача циско керда леладаьраш».** Долалу 9.30, 11.30, 1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30.

Гор. Грозне, Старопромысловски районе, № 2 йолча овоще-шурий совхозе яхаш йолча гр-кас **Финогенова Мария Михайловнас** Татарски АССР-е г. Ташаусе, ул. Пушкина № 14 вахача гр-ра **Финогенов Михаил Андреевичагара** хьаялара дош суде дIачуденнад.

Дош НГIАССР-а г. Грознен Старопромысловски района халкъсуде дувцаргда.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Сталина, 23, телефоны: редактора 2-41-23, зам. редактора 2-07-01, отдела партийной жизни 2-25-72, корректорской — 2-30-91.

СФ01214 Типография им 11 августа 1918 года, проспект Революции 30/3. Заказ № 2885.